

Kandidatnummer: 10143

Bacheloroppgave

Demografiske forskjeller i holdninger til straff og behandling av nettovergrep

Bacheloroppgave i Psykologi

Veiledere: Eva Langvik, Anne Iversen og Lisbet Frang Christiansen

Mai 2023

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for psykologi

Kandidatnummer:10143

Demografiske forskjeller i holdninger til straff og behandling av nettovergrep

Bacheloroppgave i Psykologi, PSY2900

Veiledere: Eva Langvik, Anne Iversen og Lisbet Frang Christiansen

Trondheim, våren 2023

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap

Institutt for psykologi

Antall ord: 9258

Forord

Denne bacheloroppgaven markerer avslutningen på en bachelor i psykologi ved Norges Teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU). Oppgavens tema og problemstilling har tatt utgangspunkt i et prosjekt om seksuelle overgrep mot barn over internett (SOBI-prosjektet), som er et samarbeids prosjekt mellom St Olavs hospital, NTNU og Trøndelag politidistrikt. Forskningen har som mål å utvikle kunnskap om nettovergrep på barn for å identifisere faktorer for forebyggende arbeid.

Jeg ønsker å takke Eva Langvik, Anne Iversen og Lisbet Frang Christiansen for innføring innenfor tematikken nettovergrep, metode og utforming av spørreskjemaet.

Generelt har litteratursøk, statistisk analyse og skriveprosessen vært selvstendig, men veiledere har bidratt med litteratur om overgrepfeltet, underveis kommentert med nyttige innspill og gode konstruktive tilbakemeldinger. En ekstra takk rettes derfor til Eva Langvik og Lisbet Frang Christiansen, for hjelp med dette arbeidet. Primært har litteratursøk foregått via Google Scholar og Oria.no. For forskningsetiske betraktninger følger bachelor oppgaven retningslinjene til den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH).

Skriveprosessen har gitt meg innsikt i hvordan å gjennomføre et forskningsprosjekt og ny kunnskap om oppgavens tema. Bachelorprosjektet har vært en svært viktig, lærerik og givende utviklingsprosess.

Bacheloren er skrevet i henhold til Publication Manual of the American Psychological Association, 7th edition (American Psychological Association, 2020).

Sammendrag

Studien undersøker om det er demografiske forskjeller i holdninger til straff og behandling av nettovergripere. Dagens forskning har vist at et økende antall barn blir utsatt for seksuelle overgrep på nett. Hvor det å endre feilaktige holdninger i offentligheten til nettovergrep kan bidra med å redusere nettovergrep. Denne forskningen er viktig for å styrke kunnskap om og kartlegge nåværende holdninger til nettovergripere. Studien undersøkte også om det er krysskulturelle forskjeller i holdninger til straff av nettovergripere, ved å sammenligne vårt norske utvalg med det amerikanske utvalget til Steel et al. (2022). Totalt besvarte 608 deltagere et nettbasert spørreskjema om denne studiens variabler. Studiens regresjonsanalyser viste svake sammenhenger mellom påstandene til holdningene om behandling og straff, og de demografiske variablene: kjønn, utdanning, jobbe med tematikken og ha barn. Selv om effekt-størrelsen er lav, indikerer funnet at det er forskjellige holdninger til behandling og straff av nettovergripere. Det er også indikasjoner på at holdningene er forskjellige basert på om den måler spesifikke eller generelle forhold ved straff og behandling. Videre forskning burde derfor undersøke dette nærmere.

To t-tester viste svake til moderate signifikante effekter i forskjeller i holdninger til straff mellom det amerikanske utvalget til Steel et al. (2022) og vårt norske utvalg. Funnet indikerer derfor at det kan være forskjellige holdninger på tvers av landegrenser til nettovergripere. Det etterlyses derfor mer forskning som undersøker krysskulturelle forskjeller i holdninger på nettovergripere, og hvilken betydning disse holdningene kan ha for relatert straff, behandling og tilbakefallsrater.

Nøkkelord: Nettovergrep, holdninger, straff, behandling og demografiske variabler

Introduksjon

Forskning har indikert at det er forskjeller mellom offentlighetens holdninger til nettovergripere og empiriske beviser (Babchishin et al., 2015). Holdninger er kognitive evalueringer av omverden, disse evalueringene påvirker politiske beslutninger som lovgivning, behandlingstilbud og reintegrering av nettovergripere (Harper et al., 2017). Overgrepets litteratur har vist til at det er viktig å skape et samsvar mellom offentlighetens holdninger og empiriske beviser, siden holdninger som er basert på feil informasjon kan føre til beslutninger som kan få negative konsekvenser for samfunnet (Conley et al., 2011; Steel et al., 2022). Å endre feilaktige holdninger mot nettovergripere er derfor ansett som en nøkkelvariabel for å bedre effektiviteten til behandling og er nødvendig for å hindre tilbakefall av overgrepsatferd (Harper, 2012). Kartlegging av spesifikke grupper sine holdninger kan på denne måten være effektivt, slik at forsøk på å endre holdninger kan være målrettet (Willis et al., 2013; Kjelsberg & Loos, 2008). Denne studien undersøker derfor demografiske forskjeller i holdninger på straff og behandling av nettovergripere.

Overgrep

Seksuelle overgrep

Seksuelle overgrep betegner enhver aktivitet av seksuell karakter som involverer barn som på grunn av sin modenhet og/eller funksjonsnivå ikke kan samtykke til aktiviteten (Lassemo et al., 2022). Dette gjelder seksuell krenkende atferd, seksuell omgang eller seksuell handling. Nettovergrep kan ved denne definisjonen ansees som all seksuell fremstilling av barn under 18 år på nett. I straffeloven §311 består definisjonen av overgreps materiale som «fremstilling av seksuelle overgrep mot barn» og «fremstilling som seksualiserer barn». I denne oppgaven er overgreps materiale derfor benyttet som en samlebetegnelse for all seksualisering av barn. Dette kan være bilder, filmer, live-videoer, grooming, chatting med

mer som enten viser seksuelle overgrep mot barn eller som seksualiserer barn (Kripos, 2019). Noe litteratur om nettovergrep på barn bruker betegnelsen «barnpornografi», men dette er et begrep som ikke får frem det faktiske innholdet (Leary, 2007), og det er viktig å anvende et begrep som tydelig skiller overgrep mot barn fra pornografi (Boyle, 2018). I denne oppgaven vil jeg derfor benytte meg av begrepet overgrepsmateriale.

Nettovergrep

I overgrepslitteraturen er det et skille mellom definisjoner av typer overgrep som begås (DeMarco et al., 2018; Merdian et al., 2013). Nettovergriper har blitt kategorisert som de som a) har tilgang på overgrepsmateriale ut av nysgjerrighet eller impulsivitet, b) har tilgang på overgrepsmateriale til å tilfredsstille fantasier, men ikke utfører kontaktovergrep, c) skape og distribuere overgrepsmateriale hovedsakelig for finansielle formål, og d) bruker internett til å fasiliterer kontaktovergrep (Babchishin et al., 2011). Definisjonen viser til forskjellig typologier av overgriper hvor en typisk skiller mellom de «fantasidrevende» og de «kontaktdrevne» overgriperne på nett. Den kontaktdrevende overgriperen benytter seg av internett som et virkemiddel for å møte barnet og å begå fysiske overgrep. Den fantasidrevne har som formål å utnytte barn seksuelt over internett (Fortin et al., 2018; Chiu et al., 2018; Seigfried-Spellar et al., 2019). I tillegg er det litteratur som skiller mellom typen overgrep i praksisen som begås: kontaktovergrep, nettovergrep og kombinasjonsovergrep (McCarthy, 2010; Briggs et al., 2011). Der kontaktovergrep er overgrep som finner sted fysisk, nettovergrep foregår over digitale arenaer og kombinasjonsovergrep er overgrep som foregår både over nett og tar sted fysisk.

Typologiene om overgrep kan være tvetydelige og er ikke lukkede kategorier (Broome et al., 2018). En overgriper kan bevege seg mellom de ulike typologiene i sin overgreps atferd og det er ikke uvanlig at atferden utvikles over tid (Fortin et al., 2018). I overgreps forumer kan atferden normaliseres og føre til at en person som har begått nettovergrep utvikler seg til

en som utfører kontaktovergrep. Det er sprikende funn når det kommer til andelen som begår nettovergrep som går over til eller også begår kontaktovergrep (Webb et al., 2007). Kripos (2019) anslår at 17% av de som har vært i besittelse med overgrepsmateriale, har tidligere begått kontaktovergrep hovedsakelig mot barn. Tallene er sprikende og usikre siden andelen varierer basert på innsamlings metode.

Hvem er nettovergripere?

Det eksisterer ikke en profil for hvem som er den typiske personen til å begå nettovergrep (Babchishin et al., 2011). Forskning har funnet at på gruppenivå karakteriseres de av å være yngre, ha mer utdanning, begå mindre annen kriminell aktivitet og ha lavere grad av holdninger som støtter barnemisbruk (Garrington et al., 2018). Det er også funnet at nettovergripere skårer høyere på offerempati, høyere på seksuelle avvik, og har lavere antisosiale tendenser som impulsivitet og rusmisbruk (Babchishin et al., 2011). Selv om nettovergripere skårer høyere på seksuell avvikende atferd, skårer de også høyere på psykologisk selvkontroll (Seto et al., 2011). Nettovergripere er også mindre sannsynlig til å ha bodd med en partner eller å bo med barn (Seto et al., 2012). Dette er faktorer som forklarer hvorfor nettovergripere kan være mindre sannsynlige til å begå kontaktovergrep enn andre overgripere, og hvorfor det er mindre sannsynlighet for at de har blitt straffedømt tidligere (Babchishin et al., 2011).

Internett og omfang

På internett får de fleste nettovergripere tilgang til overgrepsmateriale ved bruk av det åpne og mørke nettet (Kripos, 2019). Internett består av digitale medier og når seksuelle overgrep rammer barn og unge på disse mediene er det hensiktsmessig å anse de digitale mediene som en del av konteksten. Teknologien er slik med på å skape forutsetninger for nettovergrep på barn (Frøyland et al., 2021). Politidirektoratet rapporterer om økende

seksuallovbrudd på internett, fra 2014 til 2018 økte antallet med seksuallovbruddsaker med 75,2% der seksuelle lovbrudd over internett er anført som den viktigste årsaken til økningen (Kripos, 2019). Politiet rapporterer også om at de ikke har tall på hvor mange reelle personer som laster ned overgrepsmateriale fra internett. Grunnen til dette er at overgrepfeltet på nettovergrep er et relativt nytt forskningsfelt, der karakteristikker, fremgangsmåter og atferd kan utvikle seg hyppig i takt med den teknologiske utviklingen (Frøyland et al., 2021)

I en rapport levert av NKVTS (2023) ble det rapportert at 1 av 5 jenter og 1 av 14 gutter har opplevd seksuelle overgrep før fylt 18 år. Halvparten av disse overgrepene ble gjort av jevngamle i offerets omgangskrets som venner, kjæreste eller bekjente (Dale et al., 2023; Thoresen & Hjemdal, 2014; Mossige og Stefasen, 2016). Før internett forutsatte overgrep en fysisk nærhet, noe som ikke er tilfellet i dag (Lassemo et al., 2022). Kripos (2019) viser til hvordan det digitale samfunnet har åpnet for et nytt og stadig økende kriminalområde. Der utbredelsen av internett har gjort det mulig at overgrepet kan skje i et land, lagres i et annet og sees på i et tredje (Lassemo et al., 2022). *Internet Watch Foundation* (IWF) viser til at i tidsrommet mellom 2020 og 2022 var det en økning med antallet barn i aldergruppen 7-10 som ble utsatt for overgrep på nett. Tall viser også til at det er barn under 11 år som blir utsatt for de mest alvorlige overgrepene og at utviklingen er økende (Fortin & Proulx, 2019; Lassemo et al., 2022). En kan derfor argumentere for at seksuelt misbruk av barn burde anses som en global utfordring.

Holdninger

Holdninger kan defineres som kognitive evalueringer av våre omgivelser, verden, ideer, handlinger og introspektiver (Eagly & Chaiken, 1993). Ifølge ABC-modellen består holdninger av tre komponenter: en affektiv komponent (eks. følelse av avsky og sinne), en atferds komponent (eks. restriksjoner, lovgivning og sosial isolering) og en kognitiv komponent (eks. stereotypiske bilder av nettovergripere) (Breckler, 1984). Positive

holdninger om nettovergrep beskriver Kjelsberg og Loos (2008) som en oppfattelse av at overgripere er normale mennesker som er kapable av positiv endring. Dette innebærer holdninger om at nettovergriperen kan endre og avslutte sin overgrepets atferd. I kontrast til negative holdninger som handler om at overgripere er onde og ikke er kapable til endring.

Befolkningens holdninger til nettovergripere kan ha påvirkning på flere områder som: suksessfull rehabilitering/behandling og relatert lovgivning (Sample &, Kadleck, 2008; Corabian & Hogan, 2015). Jahnke (2018) har vist til hvordan individer med seksuell interesse for barn er en stigmatisert gruppe. Stigmatiseringen kan ha indirekte effekter der fordommer, sosial distanse, og fiendtlige holdninger kan føre til større risiko for overgrep (Levenson et al., 2016). Stigmatiseringen kan være et resultat av at reaksjoner på overgripere er i større grad basert på frykt enn empiri (Corabian & Hogan, 2015). I studien til Corabian og Hogan (2015) så man at overgripere har en tendens til å fremprovosere frykt og andre sterke emosjonelle reaksjoner hos befolkningen. Disse reaksjonene er generelt sett mer emosjonelt affektive enn reaksjoner som blir fremprovosert ved andre lovbrudd.

Lovgivning og holdninger til nettovergripere

Det at holdninger til seksuelle overgripere påvirker lovgivning i samfunnet kan reflekteres i straffeutmåling på tvers av kulturer (Harper & Harris, 2016). Hovedsakelig er det et skille mellom straffende og progressive modeller. En straffendemodell fokuserer på livs-lange straffer og restriksjoner av overgripere, mens progressive modeller vektlegger prinsipper om forebygging og sosial reintegrering av overgriperen (Harper & Harris, 2016). Norge er et eksempel på en progressivmodell, der målet ved straffen er å hjelpe overgriperen til å endre sin atferd for å forebygge mot tilbakefall (Kriminalomsorg, 2023). Dette gjøres blant annet ved terapi og utdanningsmuligheter. Derimot er USA et eksempel på en straffendemodell, der lovene er rettet mot kontroll og straff (Logan, 2009). Dette blir vist blant annet ved lovgivning om offentlige strafferegistre. Kriminelle som har begått seksuelle

overgrep, kan ved offentlige registre bli identifisert av andre som en tidligere dømt overgriper etter soningen er over.

Flere studier har vist at slike registre hindrer re-integrering i samfunnet (Corabian & Hogan, 2015; Steel et al., 2022). Siden offentlige straffe-registre bidrar til å bevare negative holdninger og stigmatisering av overgripere, ved manglende positive relasjoner, utdanningsmuligheter og jobbmuligheter. Selv om strafferegistre hindrer reintegrering viste studie til Steel et al. (2022) allikevel en stor enighet (84%) i et amerikansk utvalg om at nettovergripere burde inkluderes i offentlige strafferegistre. Levenson et al. (2007) viste til hvordan slike holdninger kan være et resultat av feilestimering av overgripere. Der noen av de vanligste feilaktige holdningene til overgripere er antagelsen om at det er stor sannsynlighet for tilbakefall (Levenson et al., 2007, Steel et al., 2022).

Holdninger til behandling og straff

Feilestimering av tilbakefalls rater er ikke den eneste antagelsen om overgripere. Forskning har vist til at personer ofte har antagelser om at mennesker som utfører seksuelle overgrep er mentalt syke eller har psykisk lidelse (Weekes et al., 1995; Levenson et al., 2007). Imidlertid har empiriske studier på overgrepfeltet et mer nyansert bilde ved utydelig funn på hvorvidt det er en sammenheng mellom psykopatologi og nettovergrep (Steel et al., 2022). For eksempel viste studien til Webb et al. (2007) en høy andel diagnostisering med personlighetsforstyrrelser på 40%, mens andre studier viste til at diagnostiske psykiske lidelser blant overgripere er lavere med en andel på 5% (Wolak et al., 2011). Seto et al. (2006) sine forskningsfunn indikerte at den primære lidelsen som er assosiert med nettovergrep er pedofili som kan være en andel på 60%. Forskerne utførte et laboratorieeksperiment og fant at majoriteten av nettovergripere viste mer seksuell opphisselse til bilder av barn enn bilder av voksne. Dette funnet kan indikere at personer som begår nettovergrep kan ha større sannsynlighet for å tilfredsstille kriteriene for å diagnostiseres med pedofili enn andre som

utfører seksuelle overgrep mot barn. Selv om nettovergripere anses som psykisk syke eller at de har en form for sykdom viste empiriske funn allikevel lav støtte for behandling ovenfor straff. I studien til Steel et al. (2022) er det kun 32% støtte for behandling ovenfor fengsling.

I studien til Houge (1993) hadde fengselsbetjenter som var involvert i behandling av overgripere høyere sannsynlighet for å ha positive holdninger til overgripere enn fengselsbetjenter som ikke tok del i behandling. Dette er en indikasjon for at de som har et yrke hvor individet er delaktig i behandling og rehabilitering av overgripere har mer positive holdninger mot overgripere (Harper et al., 2017). Positive holdninger blant dem som jobber med overgripere er viktig siden det kan øke muligheten til et positivt utfall for reintegrering i samfunnet etter løslatelse (Kjelsberg & Loos, 2008; Blagden et al., 2016). I studien til Kjelsberg og Loos (2008) på norske fengselsansatte, fengselsbetjenter og studenter hadde fengselsbetjenter mer positive holdninger enn fengselsansatte, og studenter hadde de minst positive holdningene. Studiet undersøkte også om utdanningsprogram bidrar til å endre holdninger, der det ikke var signifikante funn.

Forklaringen til forskningsfunnet var at holdningene er ikke bare basert på erfaringene til individet, men også hvor oppmerksomheten ligger. I forklaringen er det et skille mellom at de som hadde behandlings perspektiver viet oppmerksomheten mot bedring og endring, mot de som jobbet med mer vanlige daglige gjøremål som kunne rette oppmerksomheten til mer negative aspekter ved individet. Det at utdanningsprogrammet ikke hadde en effekt forklares med hvordan holdninger er dypt integrert i verdensbildet til individet, og at det kan være behov for mer langvarige intervensjoner for endring av holdningene. Imidlertid har forskning vist til at intervensjoner som både er humaniserende og informativ hadde en effekt for antistigmatisering av overgripere (Lawrence & Willis, 2022).

Funnet til Kjelsberg og Loos (2008) støtter kontakthypotesen utviklet av Allport (1954). Kontakthypotesen sier at gjentagende kontakt generelt reduserer fordommer, noe som

kan være en del av forklaringen til hvorfor fengselsansatte hadde mindre negative holdninger enn studenter. Det at kontakt bidrar til å redusere fordommer er også støttet i Willis et al. (2013) sin litteratur gjennomgang som oppsummerer at det å ha kontakt med et offer eller en overgriper er noe som førte til enten mindre negative holdninger eller like holdninger som andre som ikke har hatt kontakt med en overgriper.

Holdninger påvirkes av kunnskap

Kunnskap er basert på erfaring, og kunnskapen som er tilgjengelig former kognitive konstrukter som heuristikker og mentale skjemaer (Howard & Renfrow, 2006). Disse blir benyttet i risikopersepsjon og vurderinger av omverden, som mennesker handler ut ifra. Erfaringer som er basert på feil informasjon eller et ensformig bilde bidrar til fordommer og stereotyper. I dagens samfunn hentes mye informasjon til offentligheten via medier, som har en kraftfull egenskap til å forme offentligheten persepsjoner (Lawrence & Willis, 2022, Malinen et al., 2013). Media har en tendens til å fremstille overgripere som en farlig trussel som må unngås (McCartain, 2010), og ordbruk som «moster» er godt brukt i media (Harper & Houge, 2017). Media kan på denne måten forsterke oppmerksomheten mot negative aspekter ved overgripere som kan styrke fordommer, stereotypier og dermed forme et mer polarisert bilde (Bostrom et al., 2018).

Tidligere forskningsfunn

Demografiske forskjeller

Demografiske variabler er et begrep som refererer til karakteristikker som er relevant til identiteten av personen som gir informasjon (Harper et al., 2017). Ved å identifisere om det er spesifikke demografiske grupper som rapporterer negative holdninger kan kunnskapen benyttes til å utarbeide intervensjoner (Willis et al., 2013). Dagens forskningsfunn på demografiske variabler har hovedsakelig vist inkonsistente funn (Brown, 1999; Harper &

Houge, 2015; Harper et al., 2017). Det er to studier som har funnet at den demografiske variabelen utdanningsnivå hadde moderat påvirkning på holdninger om seksuelle overgripere (Shackley et al., 2014; Willis et al., 2013). Funnene viste at personer med høyere utdanningsnivå hadde høyere sannsynlighet for å akseptere seksuelle overgripere i samfunnet, og de hadde mindre stereotypiske holdninger om overgripere enn personer med lavere utdanning. Funnet er støttet av tidligere litteratur blant annet av Brown (1999) som viste til at personer med høyere sosioøkonomisk status viste mer favoriserende holdninger mot seksuelle overgripere.

Det er en rekke inkonsistente funn på variablene kjønn og alder. Noen studier viste at kvinner hadde mer negative holdninger enn menn (Willis et al., 2013), mens noen studier viste at menn har mer negative holdninger enn kvinner (Ferguson & Ireland, 2006; Higgins & Ireland, 2009; Johnson et al., 2007). Andre studier indikerer ingen slike forskjeller (Kjelsberg & Loos, 2008; McAlindon & Shewan, 2005; Craig, 2005). Det norske studiet til Kjelsberg og Loos (2008) har funnet aldersforskjeller, hvor det var mer favoriserende holdninger hos eldre aldersgrupper sammenlignet med yngre aldersgrupper. Andre studier har igjen ikke demonstrert slike forskjeller (Harper et al., 2017). Studien til Levenson et al. (2007) antar at det er spesifikke forskjeller i holdninger til seksuelle overgripere mellom foreldre og ikke-foreldre basert på reaksjoner til overgriperen. Forskerne viste til hvordan foreldre rangerer deres grad av aggresjon signifikant høyere enn ikke-foreldre, og at ikke-foreldre er mer tolerante for at seksuelle overgripere lever i samfunnet blant dem. Disse holdningene var imidlertid spesifikke og når det kommer til generelle holdninger til seksuelle overgripere var det ikke dokumentert forskjeller basert på foreldrestatus (Craun & Theriot, 2009).

Når det kommer til arbeid, har Harper et al. (2017) i sin litteratur gjennomgang konkludert med at det var en faktor som har hatt konsistent betydning på tvers av studier. For å ha positive holdninger til seksuelle overgripere var eksponering en sentral faktor, som både

har betydning i en profesjonell og personlig sammenheng. Personer som har hatt erfaring med å jobbe med en seksuell overgriper, spesielt innenfor behandlings-basert arbeid viste mer positive holdninger til seksuelle overgripere. En annen forklaring til funnet kan være at mennesker som har mindre negative holdninger til seksuelle overgripere var mer tiltrukket jobber som involverte å jobbe i en støttende relasjon for denne populasjonen.

Amerikansk forskning på straff

I 2022 publiserte Steel et al. artikkelen “Public Perceptions of Child Pornography and Child Pornography consumers”. Forskerne undersøkte et utvalg i USA ($n = 524$) som besvarte et spørreskjema hvor de undersøkte holdninger til overgrepsmateriale og nettovergripere. Spørreskjemaet dekket tre temaer: generell persepsjon av overgrepsmateriale, holdninger til nettovergrep og meninger relatert til lovlighet av materiale så vel som beslutninger relatert til fengsling av individer som begår nettovergrep på barn. Forskerne målte holdninger til straff på en 7-punkt likertskala. Resultatene viste at respondentene var enige i at omfanget til den seksuelle handlingen har betydning for straffen, men var mindre enige om at antallet med bilder var en faktor for fengsling, eller at alderen til offeret hadde betydning for straffen.

Problemstilling og hypotese

Basert på kunnskap og forskning om seksuelle overgrep og holdninger er det en rekke inkonsistente funn for demografiske variabler. Denne studien har derfor et mål med å kartlegge de demografiske variablene: kjønn, alder, utdanning, foreldrestatus, yrkessektor og jobber direkte/indirekte/ikke med tematikken sin betydning for holdninger på nettovergrep på barn. Oppgavens problemstilling lyder som følgende: «Er det demografiske forskjeller i holdninger til straff og behandling av nettovergrep?». Basert på gjennomgang av litteraturen benyttes følgende hypoteser:

H01: Det vil være flere bakgrunnsforhold som er av gjørende for hvilke holdninger deltagerne har til straff og behandling av nettovergrep på barn. Spesifikt vil det være

forskjeller i følgende demografiske variabler: Utdanningsnivå, å jobbe med tematikken og foreldrestatus.

H02: Basert på straffesystemet og kulturelle forskjeller mellom Norge og USA, vil det være forskjeller i holdninger.

Metode

Om prosjektet

Denne studien er basert på et prosjekt om seksuelle overgrep mot barn over internett kalt SOBI-prosjektet. SOBI-prosjektet er et tverrfaglig samarbeidsprosjekt mellom St Olavs hospital, NTNU og Trøndelag politidistrikt. Prosjektet består av tre pilarer: 1) forskningssamarbeid om digital etterforskningsmetodikk, 2) forskning om ofre for seksuelle overgrep over internett, og 3) forskning på personer som begår seksuelle overgrep over internett. Forskningen har som mål å skape kunnskap om nettovergripere på barn for å identifisere faktorer for forebyggende arbeid. Bachelorprosjektet bygger videre på SOBI-prosjektet og har til hensikt å undersøke folks holdninger til nettovergrep. Spesifikt skal bachelorprosjektet undersøke vanlige folks sine oppfatninger av en nettovergriper og veien til å bli en overgriper, med særlig vekt på internetts rolle. Bachelorstudentene deltok i utviklingen av et nettbasert spørreskjema, utførte deretter en pilotering av spørreskjemaet og rekrutterte deltagere.

Prosedyre og design

Forskningsprosjektet er basert på data som er innsamlet i februar 2023. Rekrutering av deltagere ble foretatt av bachelorstudenter i psykologi innen prosjektet «nettovergrep mot barn» via et bekvemmelighetsutvalg. Nettlinker til undersøkelsen ble delt på digitale medier til venner, familie og bekjente med en oppfordring til å dele undersøkelsen videre. I lenker til skjemaet var det inkludert et informasjonsskriv som beskrev det overordnede formålet til

studien. Det ble også skrevet ut informasjonsskriv med QR-koder hengt opp på campus på NTNU, og andre områder i Trondheim der det var tillatt å henge opp plakater. Prosjektet følger retningslinjene til personvernombudet for forskning, ved å sørge for anonym innsamling av datamaterialet (Sikt.no, 2023). Norsk senter for forskningsdata (NSD/Sikt) har vurdert prosjektet (referansenummer: 830520) hvor de konkluderte med at prosjektet ikke trenger godkjenning siden dataen er anonymisert. Det var ikke nødvendig å søke om godkjenning fra Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskning (REK), siden spørreundersøkelsen ikke har som hensikt å samle inn helseopplysninger.

I rekrutteringen til utvalget ble bachelorstudentene oppfordret til å dele ut spørreundersøkelsen til et variert utvalg med tanke på kjønn, alder, utdanning og yrke. Det var en oppfordring fra veiledere om å rekruttere spesielt innenfor rettsvesen og helseomsorg for å rekruttere nok deltagere til å kunne sammenligne mellom gruppene som jobber direkte, indirekte eller ikke med nettovergrep. I tillegg måtte alle respondenter være fylt 16 år for å kunne delta på undersøkelsen. I begynnelsen av undersøkelsen ble det gitt informasjon om formål, hvem som kan delta, og hvordan man deltar ved å besvare det elektroniske spørreskjemaet. Deltagerne ble informert om frivillighet, rettigheter, og at undersøkelsen ville ta omtrent 15 minutter. Deltagerne ble opplyst om at det ikke registreres noen personidentifiserende opplysninger, heller ikke IP-adresser og at det derfor sikres full anonymitet. På grunn av anonymiteten fikk deltagerne beskjed om at ved å sende inn spørreskjemaet vil det ikke være mulig å trekke seg fra undersøkelsen. Videre ble de opplyst om at det er institutt for psykologi som samler inn dataen, hvem som har tilgang til dataen, at prosjektet er vurdert av NSD, og kontakt info til prosjektleder.

Utvalg

Totalt besvarte 608 informanter spørreskjemaet, av disse var det 607 som valgte å oppgi kjønn. Kjønn var delt inn i variablene «ikke-binær», «mann» og «kvinne». Det var to

stykker som valgte å oppgi den «ikke-binære» kategorien og for å sørge for anonymisert data ble de «ikke-binære» tilfeldig fordelt mann og kvinne. I utvalget er det en overvekt av kvinner som totalt utgjorde 76% ($n = 459$), mens menn utgjorde 24% ($n = 148$). Alderen til deltakerne ble re-kodet til å variere fra 19 til 70 år for å bevare anonymisering av deltagerne, det var en variasjonsbredde på 51 ($M = 34.97$, $SD = 14.29$). 44% oppga at de hadde barn.

Størst andel av deltagerne hadde fullført 1-4 år høyere utdanning ($n = 307$, 51%), og majoriteten beskrev at de var i arbeid ($n = 461$, 76%). Der den største andelen jobbet innenfor helse og omsorg ($n = 157$, 26%) etterfulgt av servicenæringer ($n = 62$, 10%), undervisning ($n = 58$, 10%), kontor ($n = 63$, 10%), annet ($n = 55$, 9%), rettsvesen ($n = 21$, 4%), teknologi og IT ($n = 18$, 3%), håndverkere og lignende ($n = 10$, 2%) og jordbruk ($n = 3$, 1%).

Hovedsakelig jobbet ikke de fleste med nettovergrep 85%, mens 12% oppga at de jobbet indirekte med tematikken, og 4% oppga at de jobbet direkte med tematikken.

Mål og variabler

Innledningsvis kartla undersøkelsen demografiske variabler som; kjønn, alder, arbeid, studie, yrkessektor, studieprogram, utdanning, foreldrestatus og digitalkompetanse.

Undersøkelsen inneholdt variabler som måler holdninger relatert til nedlastningsatferd, årsaker, betydningen til internett, om overgriperen og om lovlighet og straff. Denne oppgaven benyttet seg av fire påstander for å undersøke holdninger om straff og behandling. Påstandene er basert på de som er utviklet av Steel et al. (2022). Påstandene ble målt ved bruk av en 7-punkt likert-skala, som rangerte fra svært uenig (1) til svært enig (7). Disse påstandene ble vurdert opp mot variablene: Kjønn, alder, utdanning, jobbe med tematikken, ha barn og jobbe innenfor helse og omsorg.

Påstander

Påstanden som blir omtalt som «omfang og straff» ble målt ved følgende utsagn: «Personer som har flere bilder og videoer bør få lengere straff enn personer med få bilder og videoer». Påstanden undersøker om informantene mener at omfanget av nedlastningsatferd har betydning for straff.

Påstanden som blir omtalt som «straff og offerets alder» ble målt ved følgende utsagn: «Straffen for å oppbevare overgrepsmateriell (bilder, videoer o.l.) bør baseres på alderen til personen som er avbildet». Påstanden undersøker om informantene mener at aspekter ved overgrepsmaterialet som alder har betydning for straff.

Påstanden som blir omtalt som «psykologisk behandling» ble målt ved følgende utsagn: «Personer som ser på seksualiserte bilder av barn er psykisk syke og bør behandles». Påstanden oversettes ikke direkte fra Steel et al. (2022) sin undersøkelse. Grunnen til dette er at det norske og amerikanske straffesystemet er forskjellige og i Norge innebærer straffesystemet både rehabilitering og straff. Derfor er det ikke relevant å få deltagerne til å velge mellom straff eller behandling.

Påstanden som blir omtalt som «se på seksualiserte bilder av barn og fengsling» ble målt ved følgende utsagn: «Personer som ser på seksuelle bilder av barn/barnepornografi bør fengsles». Denne påstanden handler om generelle holdninger til om nettovergripere bør fengsles. I Steel et al. (2022) sin forskning undersøkte de holdninger til straff som handlet om handlingene i overgrepsmateriale og hvorvidt nettovergripere burde registreres som seksuelle overgripere. I Norge er straffesystemet annerledes, hvor det er mer relevant å undersøke generelle holdninger til straff.

Statistiske analyser

De statistiske analysene ble gjennomført ved bruk av SPSS (Statistical Package for the Social Sciences), versjon 28. Tolkning av analysene følger Fields (2018) standardiserte

grenseverdier. I betraktningene til Pearsons korrelasjonskoeffisienter r og standardisert β anses sammenhenger på .10 som liten, .30 som moderat og .50 som stor. Der verdiene for R^2 anses .02 som liten, .13 anses som medium og .26 som stor. Verdiene for Cohens d tolkes $d \geq 0.2$ og $d < 0.5$ som liten effekt, $d \geq 0.5$ og < 0.8 anses som medium effekt og $d \geq 0.8$ anses som stor effektstørrelse.

Innledningsvis ble det kjørt deskriptive analyser på demografiske variabler. I variabelen jobber direkte/indirekte eller ikke med nettovergrep ble manglende responser (Missing) rekodet til «jobber ikke» med nettovergrep, og variabelen yrkessektor ble re-kodet til å inneholde kategoriene «helse og omsorg» og «annet». Deretter ble det utført fire regresjonsanalyser for å kartlegge sammenhengen mellom de demografiske variablene for hver av påstandene.

I parametriske tester slik som regresjonsanalyser kreves det at visse forutsetninger er oppfylt for at analysen skal oppfattes som reliabel. Forutsetningene om ingen multikollinearitet og uavhengighet ble møtt. Forutsetningene illustreres ved at alle prediktorene har lavere korrelasjoner enn 0.8, VIF ligger sentrert rundt 1.00 og Durbin-Watson er sentrert rundt 2.00, noe som indikerer at det antagelig vis ikke er noen sammenheng mellom residualene. Ved å undersøke scatterplott er det en antydning til en opphopning og et mønster i residualene og dermed er ikke homoskedasitet møtt. Forutsetningen om normalfordeling er ikke møtt ved at Kolmorov-smirnov er signifikant. Normalitet ble ignorert ved at det ble foretatt en Bias-corrected and accelerated (BCa) bootstrap av analysen for estimering av signifikansnivå og konfidensintervaller.

Det ble innhentet data fra Steel et al. (2022) sin artikkel, som måler påstandene om «straff og offerets alder» og «straff og omfang» i et amerikansk utvalg for å sammenligne med det norske utvalget. I artikkelen til Steel et al. (2022) oppgir de kun prosentandel og ikke gjennomsnitt, og derfor forespurte vi Steel om gjennomsnittsverdiene. Steel sendte oss

rådataen slik at vi kunne regne ut gjennomsnittsverdiene til påstandene. Gjennomsnittene ble deretter benyttet i one-sample t-tester for å se om det var forskjeller i enighet til påstandene mellom det norske og det amerikanske utvalget.

Resultater

Tabell 1 viser gjennomsnitt og standardavvik for studiens variabler, og sammenhengen mellom de (r). Påstanden om «omfang og straff» hadde en gjennomsnittskåre på 3.85 ($SD = 1.89$). Totalt oppga de fleste å være nøytrale til litt enige i påstanden, 39% ($n = 601$), etterfulgt av svært uenig 17%. Påstanden om «psykologisk behandling» hadde en gjennomsnittsskåre på 5.60 ($SD = 1.39$), der flest oppga at de var litt enig, enig og svært enige i påstanden 79% ($n = 599$). Påstanden om «straff og offerets alder» hadde en gjennomsnittskåre på 3.49 ($SD = 1.86$). Det var betydelig spredning i variabelen, hvor 23% var litt enige i påstanden og 23% var svært uenige i påstanden ($n = 600$). Den fjerde påstanden om «seksualiserte bilder av barn og fengsling» hadde en gjennomsnittskåre på 5.49 ($SD = 1.45$). Totalt oppga de fleste at de var litt enig, enig og svært enige i påstanden, 73% ($n = 600$). Analysen viste en moderat positiv korrelasjon mellom utfallsvariabelen «omfang og straff» og «straff og offerets alder» vist ved $r(600) = .42, p < .001$. For påstanden «straff og offerets alder» var kjønn den sterkeste signifikante positive korrelasjonen rapportert ved $r(600) = .20, p < .001$. Videre var det en svak positiv korrelasjon mellom «omfang og straff» og kjønn $r(601) = .16, p < .001$, etterfulgt av en positiv korrelasjon mellom «seksualiserte bilder av barn og fengsling» og ha barn, vist ved $r(600) = .15, p < .001$. Det var også en svak negativ korrelasjon mellom utfalls variabelen «psykologisk behandling» og å jobbe med tematikken, $r(599) = -.11, p = .006$.

Tabell: 1

Korrelasjonsmatrise og deskriptiv statistikk med variablene, kjønn, alder, jobber med tematikken, har barn, helse og omsorg, omfang og straff, psykologisk behandling, straff og offerets alder, og seksualiserte bilder av barn og fengsling

Variabel	N	M	SD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.Kjønn ^a	607	1.24	.43	-									
2. Alder	602	35	14.28	.09*	-								
3.Utdanning ^b	608	3.07	.81	-.02	.29**	-							
4. Jobber med tematikken ^c	608	1.19	.48	-.02	.17**	.22**	-						
5. Har barn ^d	606	.45	.50	.02	.79**	.26**	.19**	-					
6.Helse og omsorg ^e	608	1.23	.43	-.16**	.09*	.09*	.23**	.16**	-				
7.Omfang og straff ^f	601	3.85	1.89	.16**	-.08*	.07	.08*	-.10*	.07	-			
8.Psykologisk behandling ^f	599	5.60	1.39	-.09*	-.05	-.02	-.11**	-.02	-.03	-.04	-		
9.Straff og offerets alder ^f	600	3.49	1.86	.20**	-.10*	.05	.06	-.10*	-.08*	.42**	.01	-	
10.Seksualiserte bilder av barn og fengsling ^f	600	5.49	1.45	-.10*	.06	-.04	-.08	.15**	.03	-.07	.17**	-.12**	-

Notat: ** $p < .01$, * $p < .05$

^a 1 = Kvinne, 2 = Mann

^b 1 = Grunnskole, 2 = Videregående skole, 3 = 1-4 år med høyere utdanning, 4 = 5-6 år med høyere utdanning, 5 = Mer enn 6 år (f.eks. Ph.d.)

^c 1 = jobber ikke med tematikken, 2 = jobber indirekte med tematikken, 3 = jobber direkte med tematikken

^d 1 = ikke har barn, 2 = har barn

^e 1 = jobber ikke innenfor helse og omsorg, 2 = jobber innenfor helse og omsorg

^f 1 = svært uenig, 2 = uenig, 3 = litt uenig, 4 = nøytral, 5 = litt enig, 6 = enig, 7 = svært enig

Omfang og straff

Regresjonsmodellen med alle prediktorene forklarte 6% av variansen, til holdningen om personer som har flere bilder og videoer bør få lenger straff enn personer med få bilder og videoer, $R^2 = .06$, $F(6,585) = 6.03$, $p < .001$. Den sterkeste signifikante prediktoren var kjønn ($\beta = .16$, $t(6,585) = 3.86$, $p < .001$) etterfulgt av å jobbe med tematikken ($\beta = .10$, $t(6,585) = 2.35$, $p < .018$) og utdanning ($\beta = .10$, $t(6,585) = 2.41$, $p < .033$). Alder, ha barn og jobbe innenfor helse og omsorg var ikke signifikante prediktorer.

Tabell 2

Oppsummering regresjonsanalyse med utfallsvariabel: Personer som har flere bilder og videoer bør få lenger straff enn personer med få bilder og videoer (n = 591)

	<i>B</i>	<i>SE b</i>	<i>B</i>	<i>R</i> ²
				.06***
Kjønn	0.70	0.18	.16***	
Alder	-0.01	0.01	-.08	
Utdanning	0.24	0.10	.10*	
Jobber med tematikken	0.39	0.17	.10*	
Har barn	-0.27	0.25	-.07	
Helse og omsorg	-0.24	0.18	-.06	

Notat. *** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$

Trenger nettovergripere psykologisk behandling

Regresjonsmodellen med alle prediktorene forklarte 2% av variansen til holdningen om personer som ser på seksualiserte bilder av barn er psykisk syke og bør behandles, $R^2 = .02$, $F(6,583) = 2.42$, $p < .026$. Den sterkeste signifikante prediktoren var å jobbe direkte/indirekte med tematikken ($\beta = -.11$, $t(6,583) = -2.52$, $p < .015$) etterfulgt av kjønn ($\beta = -.09$, $t(6,583) = -2.22$, $p < .041$). Alder, utdanning, ha barn og å jobbe innenfor helse og omsorg var ikke signifikante prediktorer.

Tabell 3

Oppsummering regresjonsanalyse med utfallsvariabel: Personer som ser på seksualiserte bilder av barn er psykisk syke og bør behandles ($n = 589$)

	<i>B</i>	<i>SE b</i>	β	<i>R</i> ²
				.02*
Kjønn	-0.30	0.14	-.09*	
Alder	-0.01	0.01	-.07	
Utdanning	-0.01	0.08	-.01	
Jobber med tematikken	-0.31	0.12	-.11*	
Har barn	0.18	0.25	.06	
Helse og omsorg	-0.07	0.14	-.02	

Notat., *** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$

Straff og offerets alder

Regresjonsmodellen med alle prediktorene forklarte 8% av variansen om holdninger til straffen for å oppbevare overgrepsmateriell (bilder, videoer o.l.) bør baseres på alderen til personen som er avbildet, $R^2 = .08$, $F(6,584) = 8.27$, $p < .001$. Kjønn var den sterkeste signifikante prediktoren ($\beta = .22$, $t(6,584) = 5.33$, $p < .001$), etterfulgt av utdanning ($\beta = .10$, $t(584) = 2.25$, $p < .024$) og å jobbe direkte og indirekte med tematikken ($\beta = .09$, $t(584) = 2.03$, $p < .029$). Alder, ha barn og å jobbe innenfor helse og omsorg var ikke signifikante prediktorer.

Tabell 4

Oppsummert regresjonsanalyse med utfallsvariabel: Straffen for å oppbevare overgrepsmateriell (bilder, videoer o.l.) bør baseres på alderen til personen som er avbildet ($n = 590$)

	<i>B</i>	<i>SE b</i>	β	R^2
				.08***
Kjønn	0.94	0.18	.22***	
Alder	-0.02	0.01	-.14	
Utdanning	0.22	0.10	.10*	
Jobber med tematikken	0.32	0.16	.09*	
Har barn	-0.10	0.25	-.03	
Helse og omsorg	-0.25	0.18	-.06	

Notat. *** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$

Se på seksualiserte bilder av barn og fengsling

Regresjonsmodellen med alle prediktorene forklarte 6% av variansen om holdninger til at personer som ser på seksualiserte bilder og videoer av barn/barnepornografi bør fengsles, $R^2 = .06$, $F(6,585) = 5.64$, $p < .001$. Å ha barn var den sterkeste signifikante prediktoren ($\beta = .28$, $t(6,585) = 4.20$, $p < .001$), etterfulgt av å jobbe med tematikken ($\beta = -.10$, $t(6,585) = -2.33$, $p < .015$) og kjønn ($\beta = -.09$, $t(6,585) = -2.26$, $p < .035$). Alder, utdanning og jobbe innenfor helse og omsorg var ikke signifikante prediktorer.

Tabell 5

Oppsummert regresjonsanalyse med utfallsvariabel: Personer som ser på seksualiserte bilder av barn/barnepornografi bør fengsles (n = 591)

	<i>B</i>	<i>SE b</i>	β	R^2
				.06***
Kjønn	-0.31	0.14	-.09*	
Alder	-0.01	0.01	-.12	
Utdanning	-0.10	0.08	-.06	
Jobber med tematikken	-0.30	0.13	-.10*	
Har barn	0.81	0.19	.28***	
Helse og omsorg	0.02	0.14	.01	

Notat. *** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$

One sample t-test

T-testene viste generelt at utvalget i denne norske studien er mer enige enn det amerikanske utvalget til Steel et al. (2022). Det var en svak signifikant forskjell ($d = .26$) mellom det norske og det amerikanske utvalget til påstanden: personer som har flere bilder og videoer bør få lengere straff enn personer med få bilder og videoer ($t(598) = 6.27, p < .001$). Det norske utvalget ($M = 3.85, SD = 1.89$) var i snitt litt mer enige enn det amerikanske utvalget ($M = 3.37, SD = 2.00$). Videre var det en medium signifikant effekt ($d = .60$) på forskjell i respons til påstanden: Straffen for å bevare overgrepsmateriell (bilder videoer o.l.) bør baseres på alderen til personene som er avbildet ($t(597) = 14.56, p < .001$). Forskjellene viste at det norske utvalget ($M = 3.49, SD = 1.86$) var i snitt mer enige enn det amerikanske utvalget ($M = 2.38, SD = 1.96$).

Diskusjon

Studiets formål er å undersøke følgende problemstilling «Er det demografiske forskjeller i holdninger til straff og behandling av nettovergrep?». Regresjonsanalysene viste svake sammenhenger for kjønn, utdanning, å jobbe direkte/indirekte eller ikke med tematikken og ha barn. Det var ingen signifikante funn for å jobbe innenfor helse og omsorg

og alder til noen av utfallsvariablene. Det ble utført one-sample t-tester som viste svake til moderate signifikante effekter mellom det amerikanske og det norske utvalget til påstandene «straff og offerets alder» og «omfang og straff». Disse funnene indikerer støtte for hypotesene.

Demografiske forskjeller

Analysen viste at det er funnet forskjeller i holdninger basert på de demografiske variablene: kjønn, utdanning, foreldrestatus og å jobbe med tematikken. Dette funnet indikerer derfor støtte for H01. Det er viktig å bemerke seg at disse funnene bør tolkes med forsiktighet da sammenhengende er små. Selv om det er funnet demografiske forskjeller viste regresjonsmodellene lave forklarte varianser f.eks. forklarte regresjonsmodellen kun 2% av variansen til påstanden om «psykologisk behandling». Noe som betyr at det kan være andre variabler og underliggende faktorer som dette studiet ikke undersøker som kan forklare holdningene. Analysen viste heller ikke de samme forskjellene på tvers av påstandene. På grunn av dette kan man ikke konkludere med at det er spesifikke bakgrunns karakteristikk som indikerer mer positive eller mer negative holdninger til nettovergripere.

Forskjeller i spesifikke og generelle holdninger til nettovergripere

Hypotesen i dette studiet spesifiserte ikke at kjønn er en signifikant variabel basert på at kjønn som variabel har vært inkonsistent i tidligere studier (Kjelsberg & Loos, 2008; McAlindon & Shewan, 2005; Craig, 2005). Allikevel er variabelen kjønn en signifikant prediktor for alle påstandene. Analysen viste at menn er mer enige i påstandene om «straff og offerets alder» og «omfang og straff». Derimot var kvinner mer enige i påstandene «se på seksualiserte bilder og fengsling» og «psykologisk behandling». Dette indikerer at det er en forskjell i kjønn basert på spesifikke og generelle holdninger. Hvor menn var mer enige i de holdningene som er spesifisert og kvinner var mer enige i de holdningene som er generelle.

Forklaringen til forskjellige holdninger basert på kjønn kan være at kvinner er mer empatiske enn menn (Johnson et al., 2007) og dermed mer enige i påstanden om behandling. Imidlertid var kvinner også mer enige i at nettovergripere burde fengsles, noe som ikke støtter forklaringen om at kvinner er mer empatiske. Det er tidligere funnet at menn er strengere i sin vurdering av seksuelle overgripere (Higgins & Irelan, 2009) noe som stemmer overens med de spesifikke påstandene som menn var mer enige i. Dette stemmer derimot ikke med at kvinner var mer enige i påstanden om «se på seksualiserte bilder og fengsling». Det at kvinner er mer enige i at nettovergripere burde fengsles kan indikere støtte for funnet til Willis et al. (2013) om at kvinner er mindre sannsynlige til å akseptere overgripere i sitt sosiale nettverk. På bakgrunn av at retningen til kjønn varierer på tvers av påstandene kan det allikevel bekrefte at kjønn er en inkonsistent variabel.

Funnet indikerer også at det er forskjeller mellom spesifikke og generelle holdninger basert på om respondentene jobber med tematikken. Analysen viste at de som ikke jobber med tematikken rapporterte i høyere grad at de var enige i de generelle påstandene om «psykologisk behandling» og «se på seksualiserte bilder og fengsling». I motsetning var de som jobber med tematikken i større grad enige i de mer spesifiserte påstandene om «straff og omfang» og «straff og offerets alder». Dette kan tolkes som at de som jobber med tematikken hadde mer tydelige holdninger til de spesifiserte holdningene om straff, derimot hadde de mer nøytrale holdninger til de mer generelle påstandene. En forklaring til forskjellene kan handle om kunnskapen som er tilgjengelig når respondentene trekker slutninger til påstandene (Howard & Renfrow, 2006). De som jobber med tematikken kan hente informasjonen sin fra andre kilder: de kan ha en utdanning som gir dem informasjon, og ha direkte eller indirekte erfaring med nettovergripere. En forklaring kan derfor være at annen informasjon og kontakt med nettovergripere kan bidra til antistigmatisering av overgripere og dermed endre holdninger til denne populasjonen, noe som er vist i tidligere forskning (Kjelsberg & Loos,

2008; Willis et al., 2013; Houge, 1993). Derimot kan de som ikke jobber med tematikken ha færre kilder å hente informasjon om nettovergripere fra, og den eneste kilden til informasjon kan være media.

Media er ansett som en viktig kilde for informasjon til offentligheten, men kan også skape polariserende holdninger (Lawrence & Willis, 2022; Bostrom et al., 2018, Malinen et al., 2013). De mer generelle påstandene kan dermed trekke frem heuristikker om stereotyper (Howard & Renfrow, 2006). Det er tidligere vist at holdninger til nettovergripere stort sett er feilaktige (Levenson et al., 2007), og at media kan være en av årsakene til dette (McCartain, 2010). For å tiltrekke seg oppmerksomhet kan media forsterke oppmerksomheten mot negative aspekter ved nettovergripere (Bostrom et al., 2018), som kan øke risiko-persepsjonen til overgripere. Dette kan for eksempel påvirke feilestimeringen av tilbakefallsratene av nettovergripere (Levenson et al., 2007). Media som informasjons kilde kan derfor være en drivkraft for feilestimering av nettovergripere. Denne feilestimeringen kan også forklare hvorfor det er en stor enighet til påstanden om «se på seksualiserte bilder og fengsling».

De som har høyere utdanning svarte i større grad at de var enige i påstandene om «omfang og straff» og «straff og offerets alder». Dette funnet indikerer at de som har høyere utdanningsnivå har de samme holdningene som de som jobber med tematikken. Det er en korrelasjon mellom utdanning og å jobbe med tematikken, og en forklaring kan derfor være at de som jobber med tematikken har tatt høyere utdanning. En annen forklaring kan handle om at de som har høyere utdanning baserer holdningene sine på annen informasjon, og det samme gjør de som jobber med tematikken. Det er i tidligere forskning funnet at personer med høyere utdanningsnivå har mindre stereotypiske holdninger (Willis et al., 2013; Shackley et al., 2014), og at de som har høyere utdanning og jobber med tematikken har de samme holdningene kan være en indikasjon på mindre stereotypiske holdninger. Imidlertid har den

overnevnte forskningen funnet at personer med høyere utdanning har mer favoriserende holdninger til nettovergripere, noe som dette funnet ikke indikerer.

Holdninger i helsevesenet er forebyggende for nettovergrep

Analysen viste at majoriteten er enige i påstanden om «personer som ser på seksualiserte bilder av barn er psykisk syke og bør behandles». Denne holdningen stemmer overens med tidligere forskning som har vist til at seksuelle overgripere ansees som psykisk syke (Levenson et al., 2007; Weekes et al., 1995). Imidlertid viste empirisk forskning inkonsistente funn på hvorvidt nettovergripere har en psykisk lidelse (Steel et al., 2022). For eksempel i studien til Wolak et al. (2011) er andelen diagnostiserte psykiske lidelser blant nettovergripere på 5%, mens det tidligere funnet til Seto et al. (2006) har vist at den primære lidelsen som er assosiert med nettovergrep er pedofili med en andel på 60%. Grunnen til de sprikende funnene kan handle om innsamlingsmetoden, der Wolak et al. (2011) kun så på antallet av nettovergripere som hadde blitt diagnostisert før fengsling, mens i studien til Seto et al. (2006) utførte de et klinisk eksperiment som undersøkte diagnostisering av pedofili etter fengsling. Funnet kan derfor allikevel indikere at holdningene kan være i samsvar med noe empirisk forskning.

Den overnevnte forskningen viste at et fåtall av nettovergripere er diagnostisert før fengsling, mens et større antall nettovergripere ble diagnostisert etter fengsling ved en klinisk vurdering. Funnene kan sees i sammenheng med andelen som oppsøker hjelp i helsevesenet. Forskningen til Levenson et al. (2016) viste til at av de som hadde en seksuell tiltrekning til barn var det kun 20% som forsøkte å snakke med en psykolog. Forskerne forklarer funnet med at det var en barriere for å oppsøke psykologisk hjelp på grunn av frykt for sosiale og lovlige konsekvenser. Holdninger som er innenfor helsevesenet, kan derfor være viktige for at nettovergripere skal oppsøke nødvendig hjelp for å avslutte eller forebygge mot overgrepstferd (Jahnke, 2018). I tillegg spiller helsevesenet en viktig rolle i hjelp og

behandling av ofre for nettovergrep. Det var en korrelasjon mellom å jobbe innenfor helse og omsorg og å jobbe direkte eller indirekte med tematikken nettovergrep. Trolig jobber en andel av de som jobber innenfor helse og omsorg med tematikken.

Variabelen helse og omsorg hadde ingen statistisk signifikant effekt. En forklaring til funnet er at det kan være forskjeller i holdninger på bakgrunn av erfaringer og oppmerksomhet. Studien til Kjelsberg og Loos (2008) viste til at erfaring med en overgriper og hvilke aspekter personen vier oppmerksomhet til ved en overgriper kan ha betydning for holdningene. I studien deres hadde de som jobbet innenfor behandlingsperspektiver mer positive holdninger til nettovergripere enn de som jobbet som fengselsansatte med mer dagligdagse gjøremål. På bakgrunn av dette kan det være forskjeller i holdninger til de som jobber innenfor helse og omsorg med nettovergripere. For eksempel kan de som jobber direkte med behandling eller forebyggende helsetiltak fokusere på områder som bedring og endring, mens de som jobber med behandling av et offer for nettovergrep kan vie oppmerksomheten til mer negative aspekter ved overgriperen. En forklaring til at det ikke er noen signifikante effekter i å jobbe innenfor helse og omsorg kan derfor handle om forskjellige erfaringer og oppmerksomhet innad i helsevesenet.

Alder eller kontakt, hva påvirker holdninger til nettovergripere?

Alder hadde ingen statistisk signifikant effekt. Funnet viste dermed ingen indikasjon på at det er forskjeller i holdninger basert på denne bakgrunns karakteristikken. Dette stemmer overens med noe tidligere forskning (Harper et al., 2017), men ikke med forskningen til Kjelsberg og Loos (2008). I studien til Kjelsberg og Loos viste funnene at alder er en signifikant bakgrunns karakteristikke, der eldre aldersgrupper hadde mer positive holdninger til overgripere. En forklaring på de forskjellige resultatene kan være at denne studien undersøker holdninger til nettovergripere mens studien til Kjelsberg og Loos undersøkte mer generelle holdninger til overgripere. Videre kan en forklaring være at i studiet til Kjelsberg og Loos

består utvalget av spesifikke grupper: fengselsansatte, fengselsbetjenter og studenter. I studien til Kjelsberg og Loos kan forklaringen være at det er en sammenheng mellom alder og å jobbe som fengselsbetjent eller fengselsansatt. I utvalget er gjennomsnittsalderen til studenter 24 år, mens gjennomsnittsalderen til utvalget som besto av fengselsbetjenter og fengselsansatte var 39 år. Den signifikante effekten til alder kan derfor forklares av andre bakenforliggende variabler, som at de som er eldre jobber som fengselsbetjenter eller fengselsansatte, og har erfaring med overgripere. Funnet til Kjelsberg og Loos kan derfor støtte kontakthypotesen til Allport (1954) og forklaringen til funnet kan være at kontakt med overgripere bidrar til å redusere negative holdninger, noe som er bekreftet i forskningen deres.

Fengsling som trygghet

Å ha barn var statistisk signifikant til påstanden om «personer som ser på seksualiserte bilder av barn bør fengsles». Funnet viser til at de som har barn var mer enige i påstanden og kan forklares av tidligere forskningsfunn, hvor det ikke er dokumentert generelle forskjeller i holdninger til overgripere (Craun & Theriot, 2009). Siden å ha barn kun er signifikant på en påstand kan det bekrefte forskningen til Levenson et al. (2007), som viste til at det kan være spesifikke forskjeller i holdninger til foreldre. I studien deres var de som ikke hadde barn mer tolerante for at overgripere lever i samfunnet rundt dem. En forklaring kan derfor være at de som har barn, risiko-vurderer i større grad at de som begår nettovergrep er en trussel for barna deres. Det kan derfor oppleves som tryggere at disse personene fengsles, noe som kan gjøre denne holdningen fremtredende.

Krysskulturelle forskjeller i holdninger

Forskjellene i enighet mellom det amerikanske og det norske utvalget indikerer støtte for H02. Det norske utvalget i denne undersøkelsen var litt mer enige i påstandene om «omfang og straff» og moderat mer enige i «straff og offerets alder». En forklaring til funnet

kan være at det er forskjeller i demografiske variabler på populasjonene. I utvalget til Steel et al. (2022) var det en mer jevn kjønnsbalanse der 51% var kvinner og 49% var menn, samt de inkluderte andre demografiske variabler som: legning, etnisitet og inntekt. I det norske utvalget er det flere som har fullført 1-4 år eller mer med høyere utdanning (77%), enn i det amerikanske utvalget (60%). Utdanning kan ha påvirkning på holdninger (Shackley et al., 2014; Willis et al., 2013). I tillegg kan en årsak til at det er forskjeller mellom populasjonene være rekkefølge-effekter (Schwarz et al., 2008). I spørreskjemaene er det forskjellige påstander, hvor de andre påstandene kan påvirke hvordan man responderer og vurderer de neste påstandene. For eksempel undersøkte spørreskjemaet til Steel et al. (2022) påstander om «alvorligheten til den seksuelle handlingen», noe som ikke ble målt på det norske utvalget. Dermed kan det være at det amerikanske utvalget har vurdert andre faktorer enn antallet bilder/videoer og alderen til offeret som viktigere for straff, enn det norske utvalget.

En annen forklaring kan handle om de kulturelle forskjellene mellom Norge og USA. Analysen viser at det norske utvalget var litt uenige og nøytrale til påstandene, mens det amerikanske utvalget var litt uenige og uenige til påstandene. En forklaring for forskjellene kan handle om forskjellige kulturer, politikk og rettsvesener (Harper & Harris, 2016). Norge har en progressivmodell mens USA har en straffendemodell til behandling og fengsling av nettovergripere. Det kan derfor være andre faktorer som det amerikanske utvalget vurderer som viktigere for straffen enn det norske. For eksempel var det amerikanske utvalget til Steel et al. (2022) enige i at nettovergripere burde inkluderes i offentlige strafferegister. I tillegg har de inkludert påstander i sitt spørreskjema der deltagerne må velge om de er mer enige i om nettovergripere burde straffes eller behandles. I Norge er det ikke naturlig å måle holdninger hvor man setter opp straff og behandling mot hverandre, siden straffesystem består av en progressivmodell med et fokus på rehabilitering samtidig som soning foregår (Harper & Harris, 2016; Kriminalomsorg.no, 2023). Det norske utvalget var derfor enige i at

nettovergripere burde straffes og behandles, derimot måtte det amerikanske utvalget velge.

Dette indikerer at det er kulturelle forskjeller mellom straffesystemene, som påvirker offentlighetens holdninger. Forskjellene i enighet mellom det norske og amerikanske utvalget kan dermed være basert på kulturelle forskjeller i straffesystemets organisering og hva respondenten vurderer hensikten til straffen er.

Styrker og begrensinger

Denne studien har flere styrker og begrensinger, hvor det er hensiktsmessig å belyse begge sider for videre forskning. Etter hva jeg har funnet er det ingen i Norge som har forsket på holdninger til straff og behandling av nettovergripere. På bakgrunn av hva jeg har funnet kan dette styrke kunnskapen i forståelsen av hvilke holdninger nettovergripere blir møtt med i samfunnet, og hvilken betydning disse holdningene kan ha for fengsling, lovgivning og behandling. I tidligere litteratursøk har jeg heller ikke funnet noen som har sammenlignet holdningene til nettovergripere i Norge med studier fra andre land. Funnet i denne studien kan også gi en forståelse av hvordan holdninger til nettovergripere kan variere på tvers av landegrensener.

En styrke ved denne studien er en stor utvalgsstørrelse. Dette gjør det mulig å unngå type 1-feil, ved at dataen kan antas å være mer representativt noe som svekker effekten til ekstremer og tilfeldige feil i dataen. Imidlertid er det en svakhet ved at i større utvalgsstørrelser kan små forskjeller uten verdi bli signifikante (Ashton, 2013; Field, 2018). I funnet er det svake effekter noe som tilsier at funnene bør tolkes med varsomhet.

I spørreskjemaet var det relativt få påstander som handlet om holdninger til straff og behandling, hvilket som kan medføre at påstandene ikke fanger nok av variansen innenfor hvert fenomen (Schwarz et al., 1998). For eksempel er det bare en påstand som undersøker «psykologisk behandling». Der påstanden kan virke tvetydelig ved at den undersøker to

fenomener i samme påstand. Den ser både på om respondentene mener nettovergripere er psykisk syke, samtidig som om den undersøker om nettovergripere burde behandles. Tidligere forskning har vist at det ikke nødvendigvis er et samsvar mellom holdninger om at nettovergripere er psykisk syke (Weekes et al., 1995; Levenson et al., 2007), og at nettovergripere burde behandles (Steel et al., 2022). Tvetydelighet i formuleringen gjør det derfor vanskelig å tolke påstanden, noe som svekker validiteten.

En annen svakhet ved studien er at spørreskjemaet er basert på selvrapporing på et sensitivt tema, noe som kan føre til sosialønskelighet (Krumpal, 2013; Tourangeau & Yan, 2007). Ifølge teorien om sosialønskelighet har det vært evolusjonært hensiktsmessig å tilpasse atferd og meningene etter andre for å forbli inkludert i det sosiale fellesskapet. Dette gjør at respondenter ønsker å fremstille seg så godt som mulig og underrapporterer ofte atferder som ses på som negative av andre (Tourangeau & Yan, 2007). Det er derfor en styrke at spørreskjemaet har foregått digitalt og anonymt, siden dette er faktorer som kan redusere sosialønskelighet.

Selvrapporing kan også være problematisk ved at den er avhengig av at deltagerne forstår påstandene. Det kan være ekstra krevende å tolke og forstå sensitive temaer (Krumpal, 2013). I tillegg er spørreskjemaet omfattende, noe som kan ha ført til unøyaktige svar (Lai, 2015). Det er heller ikke slik at de holdningene respondentene sier at de har, stemmer overens med den atferden de utfører i den virkelige verden (Briggs, 1986; Hovden & Moe, 2018). Dette er faktorer som kan begrense validiteten til spørreskjemaet. Allikevel kan selvrapporing gi verdifull informasjon, siden selvrapporing er basert på en antagelse om at informanten kan gi mest informasjon om sin livs-verden (Baldwin, 2000). Selvrapporing ansees derfor også som en styrke siden man får innsikt i individets subjektive holdninger (Schwarz et al., 1998).

Det er også en begrensning at studien har benyttet seg av bekvemmelighetsutvalg, siden hvert medlem av populasjonen ikke har lik sjanse til å bli valgt (Meltzoff & Cooper, 2018). Det kan dermed oppstå utfordringer i spredning, og ved dette utvalget var det utfordringer med skjevheter og normalfordeling. Det var overrepresentasjoner av kvinner, høyere utdanning, ikke å jobbe med tematikken, og å jobbe innenfor helse og omsorg. Imidlertid ble normalfordeling løst ved en BCa bootstrapping og kan derfor ha korrigert for dette problemet.

Teoretiske og praktiske implikasjoner

Funnet fra dette prosjektet kan være med på å belyse eksisterende holdninger til behandling og straff av nettovergripere. Prosjektet kan også belyse forskjeller i holdninger til nettovergripere på tvers av landegrensener.

Flere studier har undersøkt demografiske variabler sin betydning til holdninger av overgrep, men etter å ha søkt på ulike databaser synes det å være få som har undersøkt demografiske variabler sin betydning for holdninger til straff og behandling av nettovergripere. Det finnes en amerikansk studie som har sett nærmere på holdninger til fengsling av nettovergripere (Steel et al., 2022), hvor to av påstandene som undersøkes i den amerikanske forskningen er inkludert i vår studie.

Studiet viste til en sammenheng mellom demografiske variabler og holdninger til straff og behandling av nettovergrep. Retningen for de demografiske forskjellene varierte fra påstand til påstand og kan dermed tolkes som inkonsistente. Dette er i tråd med tidligere forskningsfunn på demografiske variabler sin betydning for holdninger til overgrep (Brown, 1999; Harper & Houge, 2015; Harper et al., 2017). Resultatene i prosjektet viste imidlertid til at forskjellene kan være basert på om holdningene ser på spesifikke eller generelle aspekter ved straff og behandling. Videre forskning burde derfor undersøke om det er forskjeller basert på generelle og spesifikke holdninger til nettovergripere.

Det er forskjeller i de spesifikke og generelle holdningene basert på kjønn, utdanning og om man jobber med tematikken. Dette kan antyde at holdninger er forskjellige basert på den informasjonen som er tilgjengelig fra tidligere erfaringer. Videre forskning burde derfor undersøke hvilke kilder disse gruppene henter informasjon fra når de trekker slutninger til holdninger om nettovergripere.

I tidligere litteratur er det en indikasjon på at den generelle offentligheten benytter seg av media som primær kilde for informasjon (Lawrence & Willis, 2022), derimot er det antydning at de som jobber med tematikken benytte seg av andre kilder som kontakt med nettovergriperen (Kjelsberg & Loos, 2008; Allport, 1954). Informasjonskilden som respondentene benytter seg av til å trekke slutninger kan derfor være årsaken til forskjellige holdninger. Det er vist i tidligere forskning at en måte å endre holdninger til nettovergripere er ved intervensjoner som er humaniserende og informative (Lawrence & Willis, 2022). En praktisk implikasjon kan derfor være at media endrer sin fremstilling av nettovergripere til å benytte seg av empirisk-forskning til å skrive humaniserende og informerende om nettovergripere. Media kan på denne måten bidra med å redusere stigmatisering, samt hjelpe nettovergripere til å søke nødvendig hjelp.

Det ble funnet forskjeller mellom enighet i påstandene mellom det amerikanske og det norske utvalget. Der det norske utvalget var mer enige enn det amerikanske om at antallet med bilder/videoer og alderen til offeret er forhold som har betydning for straffen. En implikasjon av dette er at funnet kan antyde at det er forskjellige holdninger til nettovergripere på tvers av landegrensene. Videre forskning burde derfor undersøke hvilke holdninger til nettovergripere som kan variere, og hva årsaken til disse forskjellene er.

Konklusjon og oppsummering

Studiets formål var å kartlegge demografiske forskjeller i holdninger til straff og behandling. Funnet fra denne studien kan bidra til å forstå hvilke holdninger som påvirker beslutninger i samfunnet, og hvilke holdninger nettovergripere blir møtt med i offentligheten. Studiet kan også bidra med informasjon om forskjellige holdninger på tvers av landegrensene. Ved å sammenligne vårt norske utvalg og det amerikanske utvalget til Steel et al. (2022) er det funnet svake til moderate statistisk signifikante effekter. Der det norske utvalget var mer enige i påstandene om «straff og offerets alder» og «straff og omfang». Funnet kan dermed indikere at det kan være andre holdninger i Norge enn hva internasjonal forskning har vist, noe som burde undersøkes nærmere i videre forskning. I denne studien ble følgende demografiske variabler undersøkt: kjønn, alder, utdanning, å jobbe med tematikken, ha barn og helse og omsorg. Det er funnet svake signifikante funn for kjønn, utdanning, å jobbe med tematikken og ha barn. Den svake forklarte variansen indikerer at det kan være andre forhold som påvirker holdninger til behandling og straff av nettovergripere. Videre studier burde derfor undersøke hvilke andre forhold som kan ha betydning for holdninger til nettovergripere. Selv om det var lave forklarte varianser viser studien også at det kan være forskjeller mellom spesifikke og generelle holdninger til straff og behandling. Videre forskning burde derfor undersøke videre hvilke spesifikke og generelle holdninger som divergerer, og hvilken informasjonskilde deltagerne benytter seg av når de trekker slutninger til disse holdningene.

Referanser

Allport, G. W. (1954). *The nature of prejudice*. Addison-Wesley.

American Psychological Association. (2020). *Publication manual of the American Psychological Association* (7th ed.). <https://doi.org/10.1037/0000165-000>

Ashton, J. C. (2013). Experimental power comes from powerful theories — the real problem in null hypothesis testing. *Neuroscience*, *14*(8),585. <https://doi.org/10.1038/nrn3475-c2>

Babchishin, K. M., Hanson, R. K., & VanZuylen, H. (2015). Online Child Pornography Offenders are Different: A Meta-analysis of the Characteristics of Online and Offline Sex Offenders Against Children. *Archives of Sexual Behavior*, *44*(1), 45–66.
doi: [10.1007/s10508-014-0270-x](https://doi.org/10.1007/s10508-014-0270-x)

Babchishin, K. M., Karl Hanson, R. & Hermann, C. A. (2011). The characteristics of online sex offenders: A meta-analysis. *Sexual Abuse*, *23*(1), 92-123.
<https://doi.org/10.1177/1079063210370708>

Blagden, N., Winder, B., & Hames, C. (2016). “They Treat Us Like Human Beings”— Experiencing a Therapeutic Sex Offenders Prison: Impact on Prisoners and Staff and Implications for Treatment. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, *60*(4), 371–396.
<https://doi.org/10.1177/0306624X14553227>

Baldwin, W. (2000). *Information no one else knows: The value of self-report*. In A. A. Stone, J. S. Turkkan, C. A. Bachrach, J. B. Jobe, H. S. Kurtzman, & V. S. Cain (Eds.), *The science of self-report: Implications for research and practice* (pp. 3–7). Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

- Bostrom, A., Böhm, G., & O'Connor, R. E. (2018). Communicating Risks: Principles and Challenges. *Psychological Perspectives on Risk and Risk Analysis*, 251–277.
https://doi.org/10.1007/978-3-319-92478-6_11
- Boyle, K. (2018). What's in a name? Theorizing the Inter-relationships of gender and violence. *Feminist Theory*, 20(1), 19–36. <https://doi.org/10.1177/1464700118754957>
- Breckler, S. J. (1984). Empirical validation of affect, behavior, and cognition as distinct components of attitude. *Journal of Personality and Social Psychology*, 47(6), 1191–1205. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.47.6.1191>
- Briggs, C. L. (1986). Learning How to Ask. Cambridge: *Cambridge University Press*. (4), 2025–2047. <https://doi.org/10.1007/s11135-011-9640-9>
- Briggs, P., Simon, W. T., & Simonsen, S. (2011). An exploratory study of Internet-initiated sexual offenses and the chat room sex offender: Has the Internet enabled a new typology of sex offender? *Sexual Abuse: Journal of Research and Treatment*, 23(1), 72–91. <https://doi.org/10.1177/1079063210384275>
- Brown, S. (1999). Public attitudes toward the treatment of sex offenders. *Legal and Criminological Psychology*, 4, 239–252. <https://doi.org/10.1348/135532599167879>
- Broome, L. J., Izura, C., & Lorenzo-Dus, N. (2018). A systematic review of fantasy driven vs. contact driven internet-initiated sexual offences: Discrete or overlapping typologies? *Child Abuse & Neglect*, 79, 434–444. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2018.02.021>
- Chiu, M. M., Seigfried-Spellar, K. C., & Ringenberg, T. R. (2018). Exploring detection of contact vs. fantasy online sexual offenders in chats with minors: Statistical discourse analysis of self-disclosure and emotion words. *Child Abuse & Neglect*, 81, 128–138.
<https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2018.04.004>
- Conley, T., Hill, K., Church, W. T., Stoeckel, E., & Allen, H. (2011). Assessing probation and community corrections workers' attitudes toward sex offenders using the Community

- Attitudes Toward Sex Offenders (CATSO) Scale in a rural state. *The Journal of Treatment & Prevention*, 18(2),7585. <https://doi.org/10.1080/10720162.2011.582775>
- Corabian, G. & Hogan, N. (2015). Attitudes Towards Sex Offenders in Canada: Further Validation of the CATSO-R Factor Structure, *Psychiatry, Psychology and Law*, 22(5), 723-730, doi: [10.1080/13218719.2014.985623](https://doi.org/10.1080/13218719.2014.985623)
- Craun, S. W., & Theriot, M. T. (2009). Misperceptions of Sex Offender Perpetration: Considering the Impact of Sex Offender Registration. *Journal of Interpersonal Violence*, 24(12), 2057–2072. <https://doi.org/10.1177/0886260508327706>
- Craig, L. A. (2005). The impact of training on attitudes towards sex offenders. *Journal of Sexual Aggression*, 11(2), 197-207. <https://doi.org/10.1080/13552600500172103>
- Dale, M. T. G., Aakvaag, H. F., Strøm, I. F., Augusti, E. & Skauge, A. D. (2023) *Omfang av vold og overgrep i den norske befolkningen* (Rapport nr 1). NKVTS. https://www.nkvts.no/content/uploads/2023/03/NKVTS_Rapport_1_23_Omfang_vold_overgrep.pdf
- DeMarco, J., Sharrock, S., Crowther, T. & Barnard, M. (2018). *Behaviour and characteristics of perpetrators of online-facilitated child sexual abuse and exploitation*. London: Independent Inquiry into Child Sexual Abuse.
- De nasjonale forskningsetiske komiteene (2021) *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora* (5.utg). NESH. <https://www.forskningsetikk.no/globalassets/dokumenter/4-publikasjoner-som-pdf/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora>
- Eagly, A. H., & Chaiken, S. (1993). *The psychology of attitudes*. Harcourt Brace Jovanovich College Publishers.

- Ferguson, K. & Ireland, C (2006), "Attitudes towards sex offenders and the influence of offence type: a comparison of staff working in a forensic setting and students", *The British Journal of Forensic Practice*, 8(2),10-19.
<https://doi.org/10.1108/14636646200600009>
- Field, A. (2018). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics* (5thed.). SAGE Publications
- Fortin, F., Paquette, S., & Dupont, B. (2018). From online to offline sexual offending: Episodes and obstacles. *Aggression and Violent Behavior*, 39, 33–41.
<https://doi.org/10.1016/j.avb.2018.01.003>
- Fortin, F., & Proulx, J. (2019). Sexual Interests of Child Sexual Exploitation Material (CSEM) Consumers: Four Patterns of Severity Over Time. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 63(1), 55–76.
doi: [10.1177/0306624X18794135](https://doi.org/10.1177/0306624X18794135)
- Frøyland, Lars Roar, Solstad, G. M., Andersen, P. L., Tveito, Siri B, Folstad, S. H., & Skilbrei, M.-L. (2021). *Seksuelle overgrep mot barn og unge via digitale medier. En kunnskapsoppsummering*. Oslomet.no <https://hdl.handle.net/11250/2755418>
- Garrington, C., Rickwood, D., Chamberlain, P., & P. Boer, D. (2018). A systematic review of risk variables for child abuse material offenders. *Journal of Forensic Practice*, 20(2), 91–101. <https://doi.org/10.1108/JFP-05-2017-0013>
- Harper, C. A., Hogue, T. E., & Bartels, R. M. (2017). Attitudes towards sexual offenders: What do we know, and why are they important? *Aggression and Violent Behavior*, 34, 201–213. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2017.01.011>

- Harper, C. A & Hogue, T. E. (2015) Measuring public perceptions of sex offenders: r
reimagining the Community Attitudes Toward Sex Offenders (CATSO)
scale, *Psychology, Crime & Law*, 21(5), 452-
470, doi: [10.1080/1068316X.2014.989170](https://doi.org/10.1080/1068316X.2014.989170)
- Harper, C. A., & Harris, A. J. (2016). Applying moral foundations theory to understanding
public views of sexual offending. *Journal of Sexual Aggression*, 23(2), 111–123.
<https://doi.org/10.1080/13552600.2016.1217086>
- Harper (2012) In pursuit of the beast: undergraduate attitudes towards sex offenders and
implications for society, rehabilitation and British psychology education. *Internet
Journal of Criminology*.
- Higgins, C. & Ireland, C. (2009), "Attitudes towards sex offenders and the influence of
offence type: a comparison of staff working in a forensic setting and students", *The
British Journal of Forensic Practice*, 11(1), 14-
19. <https://doi.org/10.1108/14636646200900004>
- Hogue, T. E. (1993). Attitudes towards prisoners and sexual offenders. *Issues in
Criminological & Legal Psychology*, 19, 27–32.
- Hovden, J., & Moe, H. (2018). Automatiserte versus selvrapporterte
publikumspraksiser? *Norsk Medietidsskrift*, 25(01), 01-30.
<https://doi.org/10.18261/issn.0805-9535-2018-01-03>
- Howard, J. A., & Renfrow, D. D. (2006). *Social cognition*. In John Delamater (Ed.),
Handbook of Social Psychology (Chapter 11, pp. 259-281). New York, NY: Springer
Science & Business Media, LLC

IBM Corp. (2021). *IBM SPSS Statistics for Windows* (Version 28.0). (Computer software).

IBM Corp.

Internet Watch Foundation (2022). *IWF Annual Report 2022*. Internet Watch Foundation.

<https://annualreport2022.iwf.org.uk/trends-and-data/analysis-by-age/>

Jahnke, S. (2018). The stigma of pedophilia: Clinical and forensic implications. *European Psychologist*, 23(2), 144–153. <https://doi.org/10.1027/1016-9040/a000325>

Johnson, H., Hughes, J. G., & Ireland, J. L. (2007). Attitudes towards Sex Offenders and the Role of Empathy, Locus of Control and Training: A Comparison between a Probationer Police and General Public Sample. *The Police Journal*, 80(1), 28–54.

<https://doi.org/10.1350/pojo.2007.80.1.28>

Kjelsberg, E. & Loos, L. H. (2008). ‘Conciliation or condemnation? Prison employee’s and young people’s attitudes towards sexual offenders’, *International Journal of Forensic Mental Health*, 7(1), 95-103. <https://doi.org/10.1080/14999013.2008.9914406>

Kriminalomsorgen, (2023). *About the Norwegian Correctional Service*. Kriminalomsorgen.no

<https://www.kriminalomsorgen.no/informasjon-paa-engelsk.536003.no.html>

Kripos. (2019). *SEKSUELL UTNYTTELSE AV BARN OG UNGE OVER INTERNETT*.

Kripos. [seksuell-utnyttelse-av-barn-over-internett.pdf \(politiet.no\)](#)

Krumpal. (2013). Determinants of social desirability bias in sensitive surveys: a literature review. *Quality & Quantity*, 47, 2025-2047

<https://doi.org/10.1007/s11135-011-9640-9>

Lai, S. S. (2015). Ratings revisited. *Journal of Media, Cognition and Communication*, 3(1), 5-

Lassemo, E., Gunnes, M., Anthun, K. S., Edvardsen, O., Ådnanes, M., & Sand, K. (2022).

Kunnskapsoversikt om seksuelle overgrep mot barn og unge. SINTEF.

<https://hdl.handle.net/11250/3037296>

Lawrence, A. L., & Willis, G. M. (2022). Understanding and influencing public attitudes surrounding people with a sexual interest in children, *Stigma and Health*, 7(3), 260–269. <https://doi.org/10.1037/sah0000391>

Levenson, J. S., Willis, G. P., & Vicencio C. P. (2016) Obstacles to Help-Seeking for Sexual Offenders: Implications for Prevention of Sexual Abuse, *Journal of Child Sexual Abuse*, 26(2), 99-120, doi: [10.1080/10538712.2016.1276116](https://doi.org/10.1080/10538712.2016.1276116)

Levenson, J. S., Brannon, Y. N., Fortney, T., & Baker, J. (2007). Public Perceptions About Sex Offenders and Community Protection Policies. *Analyses of Social Issues and Public Policy*, 0(0), <https://doi.org/10.1111/j.1530-2415.2007.00119.x>

Leary, M. G. (2007). Self-produced child pornography: The appropriate societal response to juvenile self-sexual exploitation. *Virginia Journal of Social Policy & the Law*, 15(1), 1–50.

Logan, W. (2009). *Knowledge as power: Criminal registration and community notification laws in America*. Stanford, CA: Stanford Law Books.

Lovdata, (2021). *Lov om straff (straffeloven)*, Lovdata.no. <https://lovdata.no/nav/lov/2005-05-20-28/kap26/%C2%A7314>

Malinen, S., Willis, G. M., & Johnston, J., (2013) Might informative media reporting of sexual offending influence community members' attitudes towards sex offenders?, *Psychology, Crime & Law*, 20(6), 535-552, doi: [10.1080/1068316X.2013.793770](https://doi.org/10.1080/1068316X.2013.793770)

McAlindon, K. E. & Shewan, D. (2004). *Sex offenders: mean heart or just like the rest of us?*

An investigation into public attitudes towards sex offenders. Dissertation: Glasgow
Caledonian University

McCarthy, J. A. (2010). Internet sexual activity: A comparison between contact and non-contact child pornography offenders. *Journal of Sexual Aggression, 16*(2), 181–195.
<https://doi.org/10.1080/13552601003760006>

Meltzoff, J., & Cooper, H. (2018). *Critical thinking about research: Psychology and related fields* (2nd ed.). American Psychological Association.

Merdian, H. L., Wilson, N., & Thakker, J. (2013). “So why did you do it?”: Explanations provided by child pornography offenders. *Sexual Offender treatment, 8*(1), 1-19.

Mossige, S., & Stefansen, K. (2007). *Vold og overgrep mot barn og unge*. NOVA,
<https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/20.500.12199/5104/Vold-og-overgrep-mot-barn-og-ung-NOVA-Rapport-5-16-web.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Sample, L. L., & Kadleck, C. (2008). Sex offender laws: Legislators’ accounts of the need for policy. *Criminal Justice Policy Review, 19*, 4062, doi:[10.1177/0887403407308292](https://doi.org/10.1177/0887403407308292)

Schwarz, N., Knäuper, B., Oyserman, D., & Stich, C. (2008). *The psychology of asking questions*. In E. D. de Leeuw, J. J. Hox, & Don A. Dillman (Eds.), *International handbook of survey methodology* (pp. 18-34). Taylor & Francis

Schwarz, N., Groves, R. & Schuman, H. (1998). *Survey methods*. Gilbert, D.T., Fiske, S.T. & Lindzey, G. (red.), *The Handbook of Social Psychology* (4th ed., 1, pp. 143-179). The McGraw-Hill Companies

Seigfried-Spellar, K. C., Rogers, M. K., Rayz, J. T., Yang, S. F., Misra, K., & Ringenberg, T. (2019). Chat Analysis Triage Tool: Differentiating contact-driven vs. fantasy-driven child sex offenders. *Forensic Science International, 297*, 8-10,
doi: [10.1016/j.forsciint.2019.02.028](https://doi.org/10.1016/j.forsciint.2019.02.028)

- Seto, M. C., Cantor, J. M., & Blanchard, R. (2006). Child pornography offenses are a valid diagnostic indicator of pedophilia. *Journal of Abnormal Psychology, 115*(3), 610–615. <https://doi.org/10.1037/0021-843X.115.3.610>
- Seto, M. C., Karl Hanson, R., & Babchishin, K. M. (2011). Contact Sexual Offending by Men With Online Sexual Offenses. *Sexual Abuse, 23*(1), 124–145. <https://doi.org/10.1177/1079063210369013>
- Seto, M. C., Wood, J. M., Babchishin, K. M., & Flynn, S. (2012). Online solicitation offenders are different from child pornography offenders and lower risk contact sexual offenders, *Law and Human Behavior, 36*(4), 320–330. <https://doi.org/10.1037/h0093925>
- Shackley, M., Weiner, C., Day, A., & Willis, G. M. (2014). Assessment of public attitudes towards sex offenders in an Australian population. *Psychology, Crime & Law, 20*(6), 553–572. <https://doi.org/10.1080/1068316x.2013.793772>
- Sikt, (2023). *Personverntjenester for forskning*, Sikt. <https://sikt.no/tjenester/personverntjenester-forskning>
- Steel, C. M. S., Newman, E., O'Rourke, S., & Quayle, E. (2022). Public Perceptions of Child Pornography and Child Pornography Consumers. *Archives of Sexual Behavior, 51*(2), 1173–1185. <https://doi.org/10.1007/s10508-021-02196-1>
- Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskning, (2023). *Rekportalen*, REK. https://rekportalen.no/#hjem/s%C3%B8ke_REK
- Thoresen og Hjemdal (2014) Vold og voldtekt i Norge: *En nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv* (rapport 1). Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. https://www.nkvts.no/content/uploads/2015/11/vold_og_voldtekt_i_norge.pdf
- Tourangeau, R., & Yan, T. (2007). Sensitive questions in surveys. *Psychological Bulletin, 133*(5), 859–883. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.133.5.859>

- Webb, L., Craissati, J., & Keen, S. (2007). Characteristics of Internet Child Pornography Offenders: A Comparison with Child Molesters. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 19(4), 449–465. <https://doi.org/10.1177/107906320701900408>
- Weekes, J. R., Pelletier, G., & Beaudette, D. (1995). Correctional Officers: How Do They Perceive Sex Offenders? *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 39(1), 55–61. <https://doi.org/10.1177/0306624X9503900107>
- Willis, M. G., Malinen, S. & Johnston, L. (2013) Demographic Differences in Public Attitudes Towards Sex Offenders, *Psychiatry, Psychology and Law*, 20(2), 230-247, doi: [10.1080/13218719.2012.658206](https://doi.org/10.1080/13218719.2012.658206)
- Wolak, J., Finkelhor, D., & Mitchell, K. (2011). Child pornography possessors: Trends in offender and case characteristics. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 23(1), 22–42. <https://doi.org/10.1177/1079063210372143>

Appendix A

Informasjonsskriv med QR-kode

Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for psykologi

Invitasjon til å delta i forskningsprosjektet: Overgrep mot barn på internett – en undersøkelse om folks oppfatninger av overgriperen og internetts rolle

Vi ønsker å invitere deg til å delta i en anonym studie om folks oppfatninger av nettovergrep.

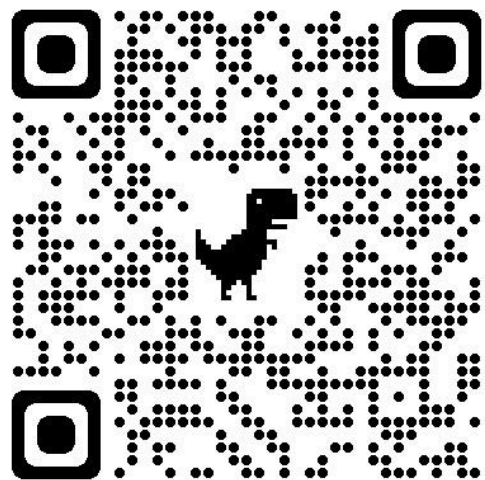
Overgrep mot barn på internett er en økende problematikk og det er behov for mer kunnskap om nettovergrep. Vi er spesielt interessert i å utforske vanlige folks oppfatninger av nettovergriperne og veiene til å bli en nettovergriper, med særlig vekt på internetts rolle.

For å kunne delta må du være fylt 16 år. Noen spørsmål er åpne spørsmål hvor du kan skrive litt lengre svar (husk å ikke oppgi personidentifiserende opplysninger her). Andre spørsmål har svaralternativer hvor du velger det som passer best for deg. Spørsmålene omhandler kun dine tanker om nettovergrep, og du vil ikke få noen spørsmål som går på egne erfaringer. Det tar rundt 10 minutter å svare på spørsmålene, men noen vil bruke kortere tid, andre lengre, alt avhengig av hvor mye dere skriver på de åpne spørsmålene.

Dataene samles inn av institutt for psykologi, NTNU og prosjektet er vurdert av Norsk senter for forskningsdata (NSD). Forskningsgruppen som er ansvarlig for undersøkelsen er en del av et tverrfaglig samarbeid mellom NTNU, St. Olavs Hospital og Trøndelag politidistrikt. Samarbeidsprosjektet har som formål å forebygge seksuelle overgrep mot barn på internett.

For mer informasjon om prosjektet og tilgang til det anonyme spørreskjemaet, benytt QR-koden eller denne lenken: <https://nettskjema.no/a/316650>

Takk for at du er villig til å bidra til kunnskap om et økende samfunnsproblem!

Appendix B
Vurdering NSD/Sikt

28.03.2023, 14:30

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

[Meldeskjema](#) / [Lay persons perceptions of online-child abusers](#) / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer

830520

Vurderingstype

Standard

Prosjekttittel

Lay persons perceptions of online-child abusers

Behandlingsansvarlig institusjon

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet / Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap (SU) / Institutt for psykologi

Prosjektansvarlig

Eva Langvik

Prosjektperiode

02.01.2023 - 31.05.2023

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 31.05.2023.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

Det fremgår av meldeskjema den 09.12.2022 med vedlegg og dialog at det ikke skal behandles opplysninger i prosjektet som kan identifisere enkeltpersoner verken direkte eller indirekte.

Prosjektet trenger derfor ikke en vurdering fra Personverntjenester.

HVA MÅ DU GJØRE DERSOM DU LIKEVEL SKAL BEHANDLE PERSONOPPLYSNINGER?

Dersom prosjektopplegget endres og det likevel blir aktuelt å behandle personopplysninger må du melde dette til Personverntjenester ved å oppdatere meldeskjemaet. Vent på svar før du setter i gang med behandlingen av personopplysninger.

VI AVSLUTTER OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Siden prosjektet ikke behandler personopplysninger avslutter vi all videre oppfølging.

Appendix C

Spørreskjema

Nettovergrep mot barn - en undersøkelse om folks oppfatninger av overgriperen og internetts rolle kopi

Nettovergrep mot barn - en undersøkelse om folks oppfatninger av overgriperen og internetts rolle

Overgrep mot barn på internett – en undersøkelse om folks oppfatninger av overgriperen og internetts rolle

Du inviteres herved til å delta i en anonym studie om folks oppfatninger av nettovergrep. Overgrep mot barn på internett er en økende problematikk og det er behov for mer kunnskap om nettovergrep. Vi er spesielt interessert i å utforske vanlige folks oppfatninger av nettovergripere og veiene til å bli en nettovergriper, med særlig vekt på internetts rolle.

Hvem kan delta og hva innebærer deltakelse?

For å kunne delta må du være fylt 16 år. Å delta innebærer å besvare dette elektroniske spørreskjemaet. Noen spørsmål er åpne spørsmål hvor du kan skrive litt lengre svar (husk å ikke oppgi personidentifiserende opplysninger her). Andre spørsmål har svaralternativer hvor du velger det som passer best for deg. Spørsmålene omhandler kun dine tanker om nettovergrep, og du vil ikke få noen spørsmål som går på egne erfaringer.

Frivillighet og rettigheter

Det er frivillig å delta i undersøkelsen. Det registreres ingen personidentifiserende opplysninger ved utfylling, heller ikke IP-adresser. Du er derfor sikret full anonymitet. Det tar rundt 15 min å besvare spørreskjemaet. Du samtykker ved å krysse av for dette først i skjemaet. Når du har sendt inn besvarelsen din, har du ikke lenger mulighet til å trekke deg fra undersøkelsen siden svarene ikke kan spores til deg. Dataene som samles inn er en del av ett større forskningsprosjekt ved institutt for psykologi, NTNU og resultatene fra studien vil bli presentert på internasjonale konferanser og i artikkelform.

Hvem samler inn dataene?

Dataene samles inn av institutt for psykologi, NTNU ved førsteamanuensis Eva Langvik og førsteamanuensis Anne Iversen, i samarbeid med stipendiat Lisbet Frang Christiansen. Disse tre, samt en begrenset gruppe (maksimum 15) bachelorstudenter ved instituttet er de eneste som vil ha tilgang til dataene. Prosjektet er vurdert av Norsk senter for forskningsdata (NSD). Har du spørsmål om prosjektet, kontakter du prosjektleder Eva Langvik, eva.langvik@ntnu.no. Takk for at du er villig til å delta!

Samtykker du til å delta i denne spørreundersøkelsen?

Ja

Kjønn

Kvinne

Mann

Ikke-binær

Ønsker ikke å oppgi

Hvor gammel er du?

Hva er din sivilstatus?

- Singel
- Gift
- Skilt
- I et forhold
- Samboerskap
- Annet

Har du barn?

- Ja
- Nei

Alder på barn (kryss av alle alternativene som stemmer for deg)

Har du barn mellom 15-18 år?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Har du barn?»

- Ja
- Nei

Har du barn mellom 11-14 år?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Har du barn?»

- Ja
- Nei

Har du barn mellom 7-10 år?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Har du barn?»

- Ja
- Nei

Har du barn mellom 0-6 år?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Har du barn?»

- Ja
- Nei

Hva er din høyest fullførte utdanning?

- Grunnskole
- Videregående skole
- 1-4 år høyere utdanning
- 5 -6 år eller høyere utdanning
- Mer enn 6 år (f.eks. PhD)

Er du for tiden i arbeid?

- Ja
- Nei

Hvilken yrkesssektor beskriver arbeidet ditt best?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Er du for tiden i arbeid?»

- Helse og omsorg
- Undervisning
- Rettsvesen/politi/kriminalomsorg
- Servicenæringer
- Jordbruk/skogbruk/fiske
- Industri og transport
- Teknologi og IT
- Håndverkere og lignende
- Kontor, økonomi, bank, forsikring og administrasjon
- Annet

Hva jobber du som?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Helse og omsorg» er valgt i spørsmålet «Hvilken yrkesssektor beskriver arbeidet ditt best?»

- Helsefagarbeider
- Vernepleier
- Barne- og omsorgsarbeider
- Sykepleier
- Sosionom
- Lege
- Psykolog
- Barnevernspedagog
- Annet

Hva jobber du som?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Undervisning» er valgt i spørsmålet «Hvilken yrkesssektor beskriver arbeidet ditt best?»

- Lærer på videregående
- Underviser på høyskole/universitet
- Barneskolelærer
- Lærer på ungdomsskole
- Annet opplæringsarbeid

Hva jobber du som?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Rettsvesen/politi/kriminalomsorg» er valgt i spørsmålet «Hvilken yrkesssektor beskriver arbeidet ditt best?»

- Politi
- Fengselsbetjent
- Jurist
- Dommer
- Sivilt ansatt i politiet
- Annet

Er nettovergrep mot barn noe som er en del av jobben din?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Er du for tiden i arbeid?»

Nei

Ja, jeg jobber indirekte med tematikken

Ja, jeg jobber direkte med tematikken

Studerer du?

Ja

Nei

Hvilket fagområde studerer du?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Studerer du?»

Teknologi, sivilingeniør, ingeniør og arkitekt

Økonomi, ledelse og administrasjon

Samfunnsfag

Historie, religion, kultur

Idrettsfag

Politi

Psykologi

Medisin

Sykepleie

Vernepleie

Barnevern

Lærer og lektorutdanning

Språk og litteratur

Mediefag og kommunikasjon

Pedagogiske fag

Informasjonsteknologi og informatikk

Fiskeri, husdyr og landbruksfag

Videregående skole

Annet

Hvordan vil du vurdere din egen digitale kompetanse?

Under gjennomsnittet

Gjennomsnittlig

Over gjennomsnittet

Om nedlastning av overgrepsmateriell

NB! Ikke oppgi personidentifiserende opplysninger

Overgrep mot barn på internett omfatter nedlastning, oppbevaring og distribusjon av seksualiserte bilder/videoer av barn. Slike bilder og videoer av barn kalles for overgrepsmateriale (tidligere kalt barnepornografi).

Det har skjedd en betydelig økning i denne typen lovbrudd. Hva tenker du kan være de viktigste årsakene til denne økningen?

Hva tenker du kan være årsakene til at personer laster ned, oppbevarer og/eller distribuerer overgrepsmateriale?

Om nedlastning av overgrepsmateriell

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om personer som har lastet ned/oppbevart/distribuert overgrepsmateriell av barn:

De er helt vanlige folk

- Svært uenig
- Uenig
- Nøytral
- Enig
- Svært enig

De er ute etter spenning

- Svært uenig
- Uenig
- Nøytral
- Enig
- Svært enig

De er ensomme

- Svært uenig
- Uenig
- Nøytral
- Enig
- Svært enig

De har opplevd overgrep selv

- Svært uenig
- Uenig
- Nøytral
- Enig
- Svært enig

De har et godt sosialt nettverk (mange venner, familie osv.)

- Svært uenig
- Uenig
- Nøytral
- Enig

Svært enig

De har en pedofil preferanse

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

De er pornoavhengige

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

De er deprimerte

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

De har høy utdanning

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

De har god digital kompetanse

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

De har god mental helse

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

Betydningen av internett

NB! Ikke oppgi personidentifiserende opplysninger

Hvilken rolle tenker du teknologien (for eksempel internett og sosiale medier) spiller i overgrep mot barn?

Betydningen av internett

Ta stilling til følgende påstander om internett og nettovergrep mot barn:

Hvem som helst kan komme over overgrepsmateriale helt tilfeldig på nettet

- Svært uenig
- Uenig
- Nøytral
- Enig
- Svært enig

Internett gjør at en føler seg mer anonym og derfor lettere begår overgrep mot barn

- Svært uenig
- Uenig
- Nøytral
- Enig
- Svært enig

Det at overgrepsmateriale er såpass "enkelt" tilgjengelig på nettet, gjør at det er lavere terskel for å laste ned ulovlige bilder/videoer

- Svært uenig
- Uenig
- Nøytral
- Enig
- Svært enig

En nettovergriper er annerledes enn en som begår fysiske overgrep mot barn

- Svært uenig
- Uenig
- Nøytral
- Enig
- Svært enig

Dersom internett ikke hadde eksistert i dag, ville det likevel vært like mange som begikk overgrep mot barn

- Svært uenig
- Uenig

Nøytral
Enig
Svært enig

For å gjøre ulovlige handlinger på nettet må en ha god digital kompetanse

Svært uenig
Uenig
Nøytral
Enig
Svært enig

Alle kan ved et uhell komme over seksualiserte bilder av barn ("barnepornografi") mens de surfer på nettet

Svært uenig
Uenig
Nøytral
Enig
Svært enig

Personer som besøker voksennettsteder/pornonettsteder kan ved et uhell komme over seksualiserte bilder av barn ("barnepornografi")

Svært uenig
Uenig
Nøytral
Enig
Svært enig

Bare personer som aktivt oppsøker "barnepornografi" vil finne "barnepornografi"

Svært uenig
Uenig
Nøytral
Enig
Svært enig

De med veldig god digital kompetanse klarer å unngå å bli tatt av politiet dersom de begår nettovergrep mot barn

Svært uenig
Uenig
Nøytral
Enig
Svært enig

Om overgriperen

NB! Ikke oppgi personidentifiserende opplysninger

En typisk nettovergriper

Hva tror du kjennetegner en typisk nettovergriper? (Alder, kjønn, livssituasjon, helsetilstand, personlighet osv.)

Om overgriperen

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om overgripere?

Å laste ned bilder og videoer av overgrep mot barn er første steg på veien mot å bli en som begår fysiske overgrep mot barn

- Svært uenig
- Uenig
- Nøytral
- Enig
- Svært enig

De som ser på overgrepsmateriale tenner seksuelt på barn (har en pedofil preferanse)

- Svært uenig
- Uenig
- Nøytral
- Enig
- Svært enig

De som først har begynt å laste ned bilder/videoer vil etter hvert laste ned grovere og mer alvorlig overgrepsmateriale

- Svært uenig
- Uenig
- Nøytral
- Enig
- Svært enig

De fleste av de som laster ned seksualiserte bilder av barn kommer ikke til å begå fysiske overgrep mot barn

- Svært uenig
- Uenig
- Nøytral
- Enig
- Svært enig

Man må ha en pedofil preferanse for å begå fysiske seksuelle overgrep mot barn

- Svært uenig
- Uenig

Nøytral
Enig
Svært enig

Om overgriperen

NB! Ikke oppgi personidentifiserende opplysninger

Noen som laster ned seksualiserte bilder/videoer av barn begynner etter hvert å laste ned grovere og grovere materiale, og kan begå alvorlige overgrep på nett. Hvilke årsaker kan det være til at noen går fra å laste ned bilder til å begå mer alvorlige overgrep på eller utenfor nettet?

Om overgriperen

Ta stilling til følgende spørsmål om overgripere: Angi et tall mellom 0 og 100, der 0 viser til "ingen" og 100 til "alle".

Hvor stor prosentandel av personer som ser på overgrepsmateriale tror du at selv har blitt seksuelt misbrukt som barn?

Hvor stor prosentandel av de som ser på overgrepsmateriale tror du har pedofil preferanse?

Hvor stor prosentandel av de som ser på overgrepsmateriale tror du vil begå fysiske overgrep mot barn?

Hvor stor prosentandel av de som ser på overgrepsmateriale og blir dømt for dette, tror du kommer til å begå et nytt nettovergrep mot barn?

Hvor vanskelig er det for et individ som ser på overgrepsmateriale å slutte?

Lovlighet og straff

Ta stilling til følgende påstander og vurder hva som stemmer overens med norsk lovverk:

Det er straffbart å laste ned/oppbevare/distribuere seksualiserte bilder/videoer av personer under 14 år.

Ja, det er straffbart
Nei, det er ikke straffbart

Det er straffbart å laste ned/oppbevare/distribuere seksualiserte bilder/videoer av personer som er over 14 år, men under 16 år.

Ja, det er straffbart
Nei, det er ikke straffbart

Det er straffbart å laste ned/oppbevare/distribuere seksualiserte bilder/videoer av personer som er over 16 år, men under 18 år.

Ja, det er straffbart

Nei, det er ikke straffbart

Lovlighet og straff

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander:

De som laster ned bilder av overgrep mot barn bidrar til at flere barn blir utsatt for overgrep

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

Å laste ned og dele eksisterende overgrepsmateriale hindrer at nye overgrep skjer

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

Lovlighet og straff

Ta stilling til følgende påstander og ranger i hvilken grad du er enig eller uenig:

Personer som har flere bilder og videoer bør få lengre straff enn personer med få bilder og videoer

Svært uenig

2

3

Nøytral

5

6

Svært enig

Straffen for å oppbevare overgrepsmateriell (bilder, videoer o.l.) bør baseres på alderen til personene som er avbildet

Svært uenig

2

3

Nøytral

5

6

Svært enig

Personer som ser på seksualiserte bilder av barn/"barnepornografi" er psykisk syke og bør behandles

Svært uenig

2

3

Nøytral

5

6

Svært enig

Personer som ser på seksualiserte bilder av barn/"barnepornografi" bør fengsles

Svært uenig

2

3

Nøytral

5

6

Svært enig

To spørsmål helt til slutt

NB! Ikke oppgi personidentifiserende opplysninger

Har du tanker om og innspill til hva som kan bidra til at det begås færre overgrep mot barn på internett? Hvilke tiltak kan bidra til å redusere omfanget av denne typen kriminalitet i samfunnet?

Hva tenker du kan gjøres for å forhindre at personer som begynner å laste ned ulovlige bilder av barn går over til mer alvorlige overgrep mot barn?